

ဒီဃာနိကာယ

သီလက္ခန္ဓဝင်ပါဠိတော်

မြန်မာပြန်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁-ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပရိဗ္ဗင်္ဂကောယာ

နိဒါန်း

၁။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ကြားနာခဲ့ရပါသည်။

အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် များစွာသောပျားစွာသော ရဟန်းသံဃာနှင့်အတူ ထုတုပြန်(ပြည်)နှင့် နာဠန္ဒာ(မြို့)အကြား၌ ခရီးရှည်ကြတော်မူ၏။ သူပို့ယပရိဗ္ဗင်္ဂသည်လည်း တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဇာတ်လုလင်နှင့်အတူ ထုတုပြန်(ပြည်)နှင့် နာဠန္ဒာ(မြို့)အကြား၌ပင် ခရီးရှည်သွား၏။

ထို(ခရီး)၌ သူပို့ယပရိဗ္ဗင်္ဂသည် ဘုရား တရား သံဃာ၏ အပြစ်ကို မျှော်စွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ သူပို့ယပရိဗ္ဗင်္ဂ၏ တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဇာတ်လုလင်သည်ကား အစွဲမဲ့တရား အံ့ဏာ၏ ဂုဏ်ကို များစွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ ဤသို့လျှင် ထိုဘုရားထံသို့ ရောက်ရှိ၍ အညံ့ အချင်းချင်း တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သော ကောင်းကို ပြောလျက် ပြတ်စွာဘုရားနှင့် ဝတ်နာ သံဃာ၏ နောက်မှ နောက်မှ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။

၂။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းသံဃာနှင့်အတူအလွန်လွန်ကာ (ဥယျာဉ်)မင်းကွန်း၌ စာညဉ့်တည်းခိုရန်ချဉ်းကပ်တော်မူ၏။ သူပို့ယပရိဗ္ဗင်္ဂသည်လည်း တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဇာတ်လုလင် နှင့်အတူ အမ္မလဋ္ဌိကာ(ဥယျာဉ်)မင်းကွန်း၌ပင် တညဉ့်တည်းခိုရန် ချဉ်းကပ်၏။ ထို(ဥယျာဉ်)၌လည်း သူပို့ယပရိဗ္ဗင်္ဂသည် ဘုရား တရား သံဃာ၏ အပြစ်ကို များစွာသောအကြောင်း ဖြင့်ပြော၏။ သူပို့ယပရိဗ္ဗင်္ဂ၏ တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဇာတ် လုလင်သည်ကား ဝတ်နာ သံဃာ၏ နောက်မှ နောက်မှ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။

၁။ မင်းကွန်း-မင်းထိုင်း နားနေရန် ပြုစုထားသော အထောက်အပံ့

ဒီ-မြန်(၁) ၁-

သံဃာ၏ဂုဏ်ကို များစွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ ဤသို့လျှင် ထိုဆရာတပည့် နှစ်ဦးတို့သည် အချင်းချင်း တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သော စကားကို ပြောလျက် နေကုန်၏။

၃။ ထိုအခါ ညဉ့်၏(အဆုံး) မိုးသောက်ချိန်၌ (အိပ်ရာမှ)ထကြ၍ ၊တန်ဆောင်းဝန်း၌ များစွာသော ရဟန်းတို့ စုဝေးထိုင်နေကြရာတွင် ဤစကားဖြစ်ပေါ်၏—

“အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ ငါ့သျှင်တို့၊ မဖြစ်ဖူးမြဲ ဖြစ်ပါပေစွ ငါ့သျှင်တို့၊ သိတော်မူသော မြင်တော်မူသော ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို)ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အထူးထူးသော အလိုဆန္ဒကို (အတိုင်းမသိ)ကောင်းစွာ ထိုးထွင်းသိစေ နှံ့ပါပေ၏။ ဤသုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ဘုရား တရား သံဃာ၏ အပြစ်ကို များစွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဒတ်လှလင်သည်ကား ဘုရား တရား သံဃာ၏ ဂုဏ်ကို များစွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ ဤသို့လျှင် ဤဆရာ တပည့်နှစ်ဦးတို့သည် အချင်းချင်း တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သော စကားကို ပြောလျက် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန်းသံဃာ၏ နောက်မှ နောက်မှ အစဉ်လိုက် ကုန်၏”ဟု စကားဖြစ်ပေါ်၏။

၄။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းတို့၏ စကားကို သိတော်မူသဖြင့် တန်ဆောင်း ဝန်းသို့ ကြွတော်မူ၍ ခင်းထားသောနေရာ၌ ထိုင်တော်မူပြီးလျှင် “ရဟန်းတို့ ယခုအခါ အဘယ် စကားဖြင့် စုဝေးထိုင်နေကုန်သနည်း၊ သင်တို့၏ မပြီးသေးသော အကြားစကားသည်ကား အဘယ်နည်း”ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့ မိန့်တော်မူသောအခါ ထိုရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား အား ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်၏—

“အသျှင်ဘုရား ညဉ့်၏(အဆုံး)မိုးသောက်ချိန်၌ (အိပ်ရာမှ)ထကြ၍ ဤတန်ဆောင်း ဝန်း၌ အကျွန်ုပ်တို့ စုဝေး ထိုင်နေကြရာတွင် ဤစကားတို့ဖြစ်ပေါ်ပါသည်—

“အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ ငါ့သျှင်တို့၊ မဖြစ်ဖူးမြဲ ဖြစ်ပါပေစွ ငါ့သျှင်တို့၊ သိတော်မူသော မြင်တော်မူသော ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို)ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အထူးထူးသော အလိုဆန္ဒကို (အတိုင်း မသိ)ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း သိစေ နှံ့ပါပေ၏။ ဤသုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ဘုရား တရား သံဃာ၏ အပြစ်ကို များစွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်၏ တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဒတ်လှလင် ထည်ကား ဘုရား တရား သံဃာ၏ ဂုဏ်ကို များစွာသော အကြောင်းဖြင့် ပြော၏။ ဤသို့လျှင် ဤဆရာတပည့်နှစ်ဦးတို့သည် အချင်းချင်း တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သောစကားကိုပြောလျက် မြတ်စွာ ဘုရားနှင့် ရဟန်းသံဃာ၏ နောက်မှ နောက်မှ အစဉ်လိုက်ကုန်၏”ဟု စကား ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

ဤသည်ကား အကျွန်ုပ်တို့၏ မပြီးသေးသော အကြားစကားဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား ကြွထောင်တော်မူလာပါသည် အသျှင်ဘုရား”ဟု လျှောက်ကြကုန်၏။

၀။ အကြားစကား=ဟူသည် (ကမ္မဋ္ဌာန်း) နှလုံးသွင်းခြင်းစာသင်ခြင်း စသည်တို့၏အကြား၌ဖြစ်သော အလွတ် စကား (ဗြဟ္မဇောတသုတ်နှင့် အဋ္ဌကထာ) ငါဘုရားလောမိ အကြား၌ဖြစ်သော စကား (ပေါဋ္ဌပါဒသုတ်နှင့် အဋ္ဌကထာ။)

၅။ ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏အပြစ်ကိုဖြစ်စေ တရား၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ ပြောကြားလျှင် ထို (ပြောကြားရာ)၌ သင်တို့သည် ရန်ငြိုးထားခြင်း နှလုံးမသာခြင်း စိတ်မကျေချမ်းခြင်း မဖြစ်စေသင့်။

ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏အပြစ်ကိုဖြစ်စေ တရား၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ ပြောကြားရာ၌ သင်တို့သည် အမျက်ထွက်ကြလျှင် နှလုံးမသာကြလျှင် သင်တို့အား သာလျှင် အန္တရာယ်ဖြစ်ရ၏။

ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏အပြစ်ကိုဖြစ်စေ တရား၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ ပြောကြားရာ၌ သင်တို့သည် အမျက်ထွက်ကြလျှင် နှလုံးမသာကြလျှင် သင်တို့သည် သူတစ်ပါးတို့၏ ကောင်းကောင်း စကားဆိုးကို သိနိုင်ကြပါမည်လော။

မသိနိုင်ကြပါ အသျှင်ဘုရား။

ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏အပြစ်ကို ဖြစ်စေ တရား၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ အပြစ်ကိုဖြစ်စေ ပြောကြားရာ၌ “ဤစကားသည် ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း မဟုတ်၊ ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း မမှန်၊ စင်စစ်အားဖြင့် ဤအပြစ်သည် ငါတို့၌ ထင်ရှားမရှိ” ဟု မဟုတ်သည်ကို မဟုတ်သည့်အတိုင်း သင်တို့ ဖြေရှင်းရမည်။

၆။ ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏ ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ ဘုရား၏ ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ ပြောကြားလျှင် ထို (ပြောကြားရာ)၌ သင်တို့သည် နှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းသာခြင်း စိတ်ထက်ကြခြင်း မဖြစ်စေသင့်။

ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏ ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ ဘုရား၏ ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ ဂုဏ်ကို ဖြစ်စေ ပြောကြားရာ၌ သင်တို့သည် နှစ်သက်ကြလျှင် ဝမ်းသာကြလျှင် စိတ်ထက်ကြကြလျှင် သင်တို့အားသာလျှင် အန္တရာယ်ဖြစ်ရ၏။

ရဟန်းတို့ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ ဘုရား၏ ဂုဏ်ကိုဖြစ်စေ သံဃာ၏ ဂုဏ်ကို ဖြစ်စေ ပြောကြားရာ၌ “ဤစကားသည် ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း ဟုတ်ပေ၏၊ ဤ အကြောင်း ကြောင့်လည်း မှန်ပေ၏၊ စင်စစ်အားဖြင့် ဤဂုဏ်သည် ငါတို့၌ ထင်ရှား ရှိပေ၏” ဟု ဟုတ်မှန် သည်ကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း သင်တို့ ဝန်ခံရမည်။

စူဠသီလခန်း

၇။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ် သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်သော နိမ့်ကျသော သီလမျှဖြင့်သာ ပြောနိုင်ရ၏။ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ပြောနိုင် ရသည့် အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်သော နိမ့်ကျသော ထို သီလမျှ ဟူသည် အဘယ်နည်း—

၈။ “ရဟန်းဂေါတမသည် အသက်သတ်ခြင်းကို ပယ်၍ အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ် တော်မူ၏။ တုတ်ကိုချထားပြီး ဖြစ်၏။ လက်နက်ကို ချထားပြီး ဖြစ်၏။ ငှက်ခြင်းရှိ၏။ သနား တတ်၏။ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားလျှင် နေတော်မူ၏” ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင် ရ၏။

၁။ ပုထုဇဉ်=အနိမ့်သာ မဟုတ်ဘူးလား

“ရဟန်းဂေါတမသည် မပေးသည်ကို ယူခြင်းကို ပယ်၍ မပေးသည်ကို ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ပေးသည်ကိုသာ ယူ၏။ ပေးသည်ကိုသာ အလိုရှိ၏။ မခိုးမဝှက် စင်ကြယ်သော ကိုယ်ဖြင့် နေတော်မူ၏”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့ သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

“ရဟန်းဂေါတမသည် မမြတ်သော အကျင့်ကို ပယ်၍ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်တော်မူ၏။ ယုတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့မရှိ။ ရှားသူတို့၏ အလေ့ဖြစ်သော မေထုန်အကျင့်မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၉။ “ရဟန်းဂေါတမသည် မမှန်ပြောခြင်းကို ပယ်၍ မမှန်ပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ အမှန်ကိုသာ ဆိုလေ့ရှိတော်မူ၏။ မှန်သော စကားချင်း ဆက်စပ်စေတော်မူတတ်၏။ ထိုစဉ်က ဘုရား၏ ယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိ၏။ လောကကို လှည့်စားတော်မမူ”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

“ရဟန်းဂေါတမသည် ကုံးစကားကို ပယ်၍ ကုံးစကားမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ဤသူတို့ ထံမှ နားထောင်၍ (ထိုသူတို့နှင့်) ဤသူတို့ ကွဲပြားခြင်းငှာ ထိုသူတို့ထံ၌ မပြောတတ်။ ထိုသူတို့ ထံမှ နားထောင်၍ (ဤသူတို့နှင့်) ထိုသူတို့ ကွဲပြားခြင်းငှာ ဤသူတို့ထံ၌ မပြောတတ်။ ဤသို့ ကွဲပြားသူတို့ကိုလည်း စေစပ်တော်မူတတ်၏။ ညီညွတ်သူတို့ကိုလည်း အားပေးတော်မူတတ်၏။ ညီညွတ်ခြင်း၌ မှေ့လျော်တော်မူ၏။ ညီညွတ်ခြင်း၌ ပျော်ပိုက်တော်မူ၏။ ညီညွတ်ခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူ၏။ ညီညွတ်ခြင်းကို ခြံမြဲသော စကားကို ဆိုတော်မူတတ်၏”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

“ရဟန်းဂေါတမသည် ကြမ်းသော စကားကို ပယ်၍ ကြမ်းသော စကားမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ အကြွင်း ကောင်းသည် အပြစ်ကင်း၏။ နားချမ်းသာ၏။ နှစ်လှိုဖယ် ရှိ၏။ နှလုံးသို့ သက်၏။ ယဉ်ကျေး၏။ လူအများ နှစ်သက်၏။ လူအများ နှစ်ခြိုက်၏။ ထိုသို့ သဘောရှိသော စကားကိုသာ ဆိုတော်မူတတ်၏”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့ သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

“ရဟန်းဂေါတမသည် ပြန်ဖျင်းသော စကားကို ပယ်၍ ပြန်ဖျင်းသော စကားမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ (သင့်သော) အခါ၌သာ ဆိုလေ့ ရှိ၏။ ဟုတ်သည်ကိုသာ ဆိုလေ့ ရှိ၏။ အကျိုးနှင့် စပ်ဆန့်ကိုသာ ဆိုလေ့ ရှိ၏။ တရားနှင့်စပ်သည်ကိုသာ ဆိုလေ့ ရှိ၏။ အဆုံးအနှင့် စပ်သည်ကိုသာ ဆိုလေ့ ရှိ၏။ (သင့်သော) အခါ၌ အကြောင်းနှင့် တကွသော အပိုင်းအခြား ရှိသော အစားအပားနှင့် စပ်သော မှတ်သားလောက်သော စကားကိုသာ ဆိုတော်မူတတ်၏”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၁၀။ “ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ့မျိုးရေ အပေါင်း အပင်အပေါင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ”။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

ရဟန်းဂေါတမသည် ဆွမ်းဘင်္ဂနပ်သာ စားလေ ဖြူတော်မူ၏။ သဘာဝားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ နေလုံးစားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။

ရဟန်းဂေါတမသည် ကခြင်း သီခြင်း တ်းမှတ်ခြင်း (သုခတော်ကောင်းစား၏) ဆူးပြောင့်ဖြစ်သော (ပုံ) ကြည့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။

ရဟန်းဂေါတမသည် ပန်းပန်းခြင်း နံ့သာခြင်း နံ့သာပျောင်းလိမ်းခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ဟောင်းဂေါတမသည် မြင့်သော နေရာ မြတ်သော နေရာမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ရွှေငွေကို ခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ကောက်စိမ်းကို ခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။

ရဟန်းဂေါတမသည် အသားစိမ်းကို ခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် မိန်းမအို မိန်းမပျိုကို ခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ကျွန်းမိန်းမ ကျွန်းယောက်ျားကို ခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဆိတ်ခွင့်ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဆင် နွား ခြင်း မြည်းကိုခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် လယ်နှင့်ယာကိုခံယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် တမန်အမှု အစေအပါး အမှုကိုဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဝယ်မှု ရောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ချိန်းဥးလဲ အသပြာစဉ်းလဲ ခြင်တယ် တိုင်းတာ စဉ်းလဲခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် တံစိုးယူခြင်း လှည့်ဖျားခြင်း အတုပြု၍ လိမ်ခြင်းတည်းဟူသော ကောက်ကျစ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် မြတ်ခြင်း သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း (ခရီးသွားတို့ကို) လုယက်ခြင်း (ရွာ နိဂုံးတို့ကို) ဖျက်ဆီးခြင်း ဓားပြတိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရာ၏။

စူဠသီလခန်း ပြီး၏။

မဇ္ဈိမသီလခန်း

၁။ ထိုပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော မျိုးစေ့ အပေါင်း အပင်အပေါင်း ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုလုပ်လျက် နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ အခြစ်မျိုးစေ့ ပင်စည်မျိုးစေ့ အဆစ်မျိုးစေ့ အညွန့်မျိုးစေ့ ငါးခုမြောက် အစေ့မျိုးစေ့တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော မျိုးစေ့ အပေါင်း အပင်အပေါင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရာ၏။

၁။ ကောက်စိမ်း ဟူသည် ၁-သလေး (ကောက်ကြီး) ၂-ကောက်လတ် (ကောက်ကြမ်း) ၃-လူး၊ ၄-နတ်ကောက်(လှူ)၊ ၅-ပြောင်း၊ ၆-မုယော (ဗာလီ) ၇-ဆပ်၊ ဤစေ့စေ့များတည်း။
၂။ ဤ၌ ယုံကြည်ခြင်း ဟူသည် ကံ ကံ၏အကျိုး စသည်ကို ယုံကြည်ခြင်းပင်တည်း။

၁၂။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော သိုမှီးသုံးဆောင်ခြင်းကို ပြုလျက်နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ ဆွမ်းကို သိုမှီးခြင်း၊ အပျော်ကို သိုမှီးခြင်း၊ အဝတ်ကို သိုမှီးခြင်း၊ ယာဉ်ကို သိုမှီးခြင်း၊ အိပ်ရာကို သိုမှီးခြင်း၊ နံ့သာကို သိုမှီးခြင်း (အခြား) စားသုံးဖွယ်ကို သိုမှီးခြင်းတို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော သိုမှီးသုံးဆောင်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်၏။

၁၃။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော (သူတော်ကောင်းတရား၏) ဆူးငြောင့် ဖြစ်သော (ပုံ) ကြည့်ခြင်းကို ပြုလျက်နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ ကခြင်း သိခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း၊ သဘင်ပွဲ၊ စာဟောပွဲ၊ လက်ဝါးတီးပွဲ၊ ကြေးနင်းခွက်ခွင်း၊ စသည်တီးပွဲ၊ စည်တီးပွဲ၊ ပန်းချီပွဲ၊ သံလုံးကစားပွဲ၊ ဝါးထောင်၍ ကစားပွဲ၊ အရိုးဆေးပွဲ၊ ဆင်တိုက်ပွဲ၊ မြင်းဘိုက်ပွဲ၊ ကျွဲတိုက်ပွဲ၊ နွားတိုက်ပွဲ၊ ဆိတ်တိုက်ပွဲ၊ သိုးတိုက်ပွဲ၊ ကြက်တိုက်ပွဲ၊ ငှက်တိုက်ပွဲ၊ တုတ်သိုင်းပွဲ၊ လက်ဝှေ့ထိုးပွဲ၊ လက်ပမ်းလှဲပွဲ၊ စစ်ထိုးပွဲ၊ စစ်သည်စစ်ဆေးပွဲ၊ စစ်ဆင်ပွဲ၊ စစ်အင်ကျင်းပွဲတို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော (သူတော်ကောင်း တရား၏) ဆူးငြောင့်ဖြစ်သော (ပုံ) ကြည့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်၏။

၁၄။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မေ့လျော့ကြောင်း ဖြစ်သော လောင်းကစားခြင်းကို ပြုလျက်နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ ရှစ်ကွက်ကျားကစားခြင်း၊ ဆယ်ကွက်ကျားကစားခြင်း၊ ကောင်းကင်ကျားကစားခြင်း၊ ဖိုးလမင်းကျားကစားခြင်း၊ ငယ်တောက်ကစားခြင်း၊ အန်ကစားခြင်း၊ ကျည်းသားရိုက်ကစားခြင်း၊ စုတ်ခတ်ရေးကစားခြင်း၊ ဂေါ်လိကစားခြင်း၊ ပီပီမှုတ်ကစားခြင်း၊ ထွန်ငယ်ပြင်ကစားခြင်း၊ ကျွမ်းထိုးကစားခြင်း၊ စကြာပြင်ကစားခြင်း၊ ခြင်ခွက်ငယ်ပြင်ကစားခြင်း၊ ရဘားငယ်ပြင်ကစားခြင်း၊ လေးငယ်ပြင်ကစားခြင်း၊ အက္ခရာဂုဏ်ကစားခြင်း၊ စိတ်အကြံပေးတမ်းကစားခြင်း၊ ကျိုးယောင် ကန်းယောင်ပြု၍ ကစားခြင် တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော မေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သော လောင်းကစားပြုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်၏။

၁၅။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော မြင့်သေးနေရာ မြတ်သောနေရာကို (သုံးစွဲခြင်း) ပြုလျက်နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ မြင့်လွန်းသော နေရာ၊ ပလ္လင်၊ မွှေးရှည်ကော်လောကြီး၊ ဆန်ကြယ်သေစ သားခွေးအခင်း၊ ဖြူသော သားမွှေးအခင်း၊ ပန်းပြောက်ခြယ် သားမွှေးအခင်း၊ လဲသွတ်အခင်း၊ ရုပ်ပုံခြယ်သားမွှေးအခင်း၊ နှစ်ဘက်မွှေးရှိ အခင်း

၁။ သဘင်ပွဲဟူသည် ဇာတ် ရုပ်သေး အငြိမ် စသည်ပင်တည်း။
 ၂။ မြင့်လွန်းသော နေရာ ဟူသည်၊ မြတ်စွာဘုရား လက်ရှစ်သစ် ပမာဏသက်လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်။
 ၃။ ပလ္လင် ဟူသည် ခြေထောက်တို့၌ သားရဲရုပ်တပ်ထားသော မနုဏ္ဍ။

တစ်ဘက်မှူးရှိအခင်း ရွှေခြည်သိုးအခင်း ပိုးခြည်အခင်း သားမွေးအခင်းကြီး ဆင်ကုန်းနီး မြင်းကုန်းနီး ရထားခင်းနီး သစ်နက်ရေအခင်း ဝိသိုဋ်ရေအခင်းမြတ် (နိသော) မျက်နှာကြက်နှင့် ဆိုးနီနစ်ဘက် ရှိသောနေရာတို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော မြင့်သောနေရာ မြတ်သောနေရာမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရာ၏။

၁၆။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော လိမ်းခြယ်ခြင်း ဆင်ယင်ခြင်းကိုပြုလျက် နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း (နံ့သာဖြင့်) ပုတ်သတ်ခြင်း (ဆီဖြင့်) ဆုပ်နယ်ခြင်း (နံ့သာဖြင့်) ချေချိုးခြင်း (လက်ရုံးကြီးထွားရန်) ထုခိုက်ခြင်း မှန်ကြည့်ခြင်း မျက်စဉ်းဆေးခြယ်ခြင်း ပန်းပန်ခြင်း နံ့သာခြယ်ခြင်း နံ့သာပျောင်းလိမ်းခြင်း မျက်နှာကို ဖြယ်ခြင်း မျက်နှာကို လိမ်းကျံခြင်း လက်ဝတ်တန်ဆာ ဆင်ခြင်း သျှောင်ထုံးခြင်း လက်ကိုင်တုတ်ဆောင်ခြင်း ကျည်းတက်လွယ်ခြင်း သန့်လျက်ဆောင်ခြင်း (ဆန်းကြယ်သော) ထီးကို ဆောင်းခြင်း ဆန်းကြယ်သော ဖိနပ်ကိုစီးခြင်း သင်းကျစ်ဖွဲ့ခြင်း ပတ္တမြားဆံကျင်ထိုးခြင်း သားမြီးယပ်ဆောင်ခြင်း အမြိတ်ရှည်သတ်ဖြူတို့ကို ဝတ်ခြင်းတို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော လိမ်းခြယ်ခြင်း ဆင်ယင်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရာ၏။

၁၇။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော ဖိလာစကားကို ပြောလျက်နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း။ မင်းနှင့်စပ်သောစကား ခိုးသူနှင့်စပ်သောစကား အမတ်ကြီးနှင့်စပ်သောစကား စစ်သည်နှင့် စပ်သောစကား ကြောက်မက်ဖွယ်နှင့် စပ်သောစကား စစ်ထိုးခြင်းနှင့် စပ်သောစကား စားဖွယ်နှင့် စပ်သောစကား သောက်ဖွယ်နှင့် စပ်သောစကား အဝတ်နှင့် စပ်သောစကား အိပ်ရာနှင့်စပ်သောစကား ပန်းနှင့်စပ်သောစကား နံ့သာနှင့် စပ်သောစကား ဆွေမျိုးနှင့်စပ်သောစကား ယာဉ်နှင့်စပ်သောစကား ရွာနှင့်စပ်သောစကား နိဂုံးနှင့် စပ်သောစကား မြို့နှင့်စပ်သောစကား နယ်နှင့်စပ်သောစကား မိန်းမနှင့်စပ်သောစကား ယောက်ျားနှင့် စပ်သောစကား သူရဲကောင်းနှင့် စပ်သောစကား လမ်း၂နှင့် စပ်သောစကား ရေခပ်ဆိပ်နှင့် စပ်သောစကား သေလွန်သူနှင့် စပ်သောစကား အထွေထွေနှင့် စပ်သောစကား လောက (အကြောင်း)နှင့် စပ်သောစကား သမုဒ္ဒရာအကြောင်းနှင့် စပ်သောစကား ၊ ကြီးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းနှင့် စပ်သော စကားတို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် ဤသို့သော ဖိလာစကားကို ပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရာ၏။

၁၈။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် ဤသို့သော အငြင်းစကားကို ပြောလျက်နေကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း။ သင်သည် ဤဓမ္မဝိနယကို မသိ၊ ငါသည် ဤဓမ္မဝိနယကို သိ၏။

၁။ ဤ၌ ဖိလာစကားဟူသည် နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် စကားတို့တည်း။
၂။ လမ်းဟူသည် မြို့တွင်းရှိ လမ်းကို ဆိုသည်။ ၃။ ဓမ္မဝိနယဟူသည်၊ ဓမ္မ=တရား၊ ဝိနယ=စည်းကမ်း။

မြေကြန်အတတ် မင်းမှုရေးရာအတတ်၊ ဘေးငြိမ်းခြင်းကို ပြုတတ်သောအတတ်၊ ဘုတ်တစ္ဆေ အတတ် မြေအိမ်ခံ့ သင်ယူရသောအတတ် မြေအတတ် အဆိပ်အတတ် ကင်းမြီးကောက် အတတ် ကြက်ခဲနာကုအတတ် ငှက်သံအတတ် ကျီးသံအတတ် အသက်ဟောအတတ် မြားလှဲ အတတ် သားမြည်သံအတတ် ဤသည်တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် မှားသော အသက်မွေးမှု ဖြစ်သော ဤသို့သော ဖီလာအတတ်(ဖြင့် အသက်မွေးခြင်း)မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၂၂။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သာမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံး ဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖီလာ အတတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း။ ကျောက်မျက်လက္ခဏာ အဝတ် အထည်လက္ခဏာ ဝတ်တောင်စွေးလက္ခဏာ ဓားလက္ခဏာ သန်လျက်လက္ခဏာ မြားလက္ခဏာ လေးလက္ခဏာ (ကြင်းသော) လက်နက်လက္ခဏာ မိန်းမလက္ခဏာ ယောက်ျားလက္ခဏာ သတ္တိသား လက္ခဏာ သတ္တိသမီးလက္ခဏာ ကျွန်နယောကျ်ားလက္ခဏာ ကျွန်မိန်းမလက္ခဏာ ဆင်လက္ခဏာ မြင်း လက္ခဏာ ကျွဲလက္ခဏာ နွားသား လက္ခဏာ နွားလက္ခဏာ ဆိတ်လက္ခဏာ သိုးလက္ခဏာ ကြက်လက္ခဏာ ငှက်လက္ခဏာ ဖုတ်လက္ခဏာ အသွတ် ကတ္တိကာ လက္ခဏာ လိပ်လက္ခဏာ သားကောင်လက္ခဏာ ဤသည်တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖီလာ အတတ်(ဖြင့်အသက်မွေးခြင်း)မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၂၃။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သာမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံး ဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖီလာ အတတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း။ မင်းတို့(စစ်)ထွက်ဂဏ်၊ မင်းတော် (စစ်)ပြန်လာလတ္တံ့၊ ပြည်ဘုန်းမင်းတို့(စစ်) တက်လတ္တံ့၊ ပြည်ပမင်းတို့(စစ်)ဆုတ်လတ္တံ့၊ ပြည်ပ မင်းတို့(စစ်)တက်လတ္တံ့၊ ပြည်တွင်းမင်းတို့(စစ်)ဆုတ်လတ္တံ့၊ ပြည်တွင်းမင်းတို့(စစ်)အောင်လတ္တံ့၊ ပြည်ပမင်းတို့(စစ်)ရှုံးလတ္တံ့၊ ပြည်ပမင်းတို့(စစ်)အောင်လတ္တံ့၊ ပြည်တွင်းမင်းတို့(စစ်)ရှုံးလတ္တံ့၊ ဤသို့ ဤမင်းစစ်နိုင်လတ္တံ့၊ ဤမင်းစစ်ရှုံး လတ္တံ့ ဟူသော အသက်မွေးမှုတည်း။ ရဟန်းဂေါတမ သည် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖီလာအတတ် (ဖြင့်အသက်မွေးခြင်း)မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၂၄။ ထို့ပြင်လည်း အချို့သော အသျှင် သာမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံး ဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖီလာ အတတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း။ လကြတ်လတ္တံ့၊ နေကြတ်လတ္တံ့၊

၁။ သုခာဘောဇနဇာတ်တွင် “ကဒလိမိဂါ ဗဟူဇေတ္ထ၊ ဗိဠာရာ သသ ကဏ္ဍိက” ဟူသောဂါထာ၌ ကဏ္ဍိကသဒ္ဒါသည် သမင်ဒရယ်ကိုဟော၏၊ ဝိရုဇာတ်၌ကား “ဗိဠာရာ သသ ကဏ္ဍိက” ဟုဆို၏။ ကဏ္ဍိကသဒ္ဒါသည် ကြံ့ ကိုဟော၏။ ဤသီလက္ခန္ဓာဝင် အဋ္ဌကထာ၌ကား နှားဘန်ဆာဟူ၍ သည်းကောင်း အထွက်ဟူ၍လည်းကောင်း ပွင့်ဆို၏။

နက္ခတ်ကြတ်သတ္တံ၊ လနေထို့ လမ်းမှန်သွားလတ္တံ၊ လနေထို့ လမ်းလွဲသွားလတ္တံ၊ နက္ခတ်ထို့ လမ်းမှန်သွားလတ္တံ၊ နက္ခတ်ထို့လမ်းလွဲသွားလတ္တံ၊ ဥက္ကာကျလတ္တံ၊ ကြိတ်ထွက်လတ္တံ၊ လျှင်လှုပ်လတ္တံ၊ မိုးထစ်ကြီးလတ္တံ၊ လနေနက္ခတ်ထို့ တက်ခြင်း သက်ခြင်း မှေးမှိန်ခြင်း တောက်ပခြင်းဖြစ်လတ္တံ၊ လကြတ်ခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုး ဖြစ်လတ္တံ၊ နေကြတ်ခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ နက္ခတ်ကြတ်ခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုး ဖြစ်လတ္တံ၊ လနေထို့လမ်းမှန်သွားခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ လနေထို့ လမ်းလွဲသွားခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ နက္ခတ်ထို့လမ်းမှန်သွားခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ နက္ခတ်ထို့ လမ်းလွဲသွားခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ ဥက္ကာကျခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ ကြိတ်ထွက်ခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုး ဖြစ်လတ္တံ၊ လျှင်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုး ဖြစ်လတ္တံ၊ မိုးထစ်ကြီးခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ လနေနက္ခတ်ထို့တက်ခြင်း သက်ခြင်း မှေးမှိန်ခြင်း တောက်ပခြင်းကြောင့် ဤသို့အကျိုးဖြစ်လတ္တံ၊ ဤသည်တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် မှားသောအသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ်(ဖြင့်အသက်မွေးခြင်း)မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၂၅။ ထိုပြင်လည်း အချိုသော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ မိုးကောင်းလတ္တံ၊ မိုးခေါင်လတ္တံ၊ ဝပြောလတ္တံ၊ ခေါင်းပါးလတ္တံ၊ ငြိမ်းချမ်းလတ္တံ၊ ဘေးများလတ္တံ၊ ဝေဂါများလတ္တံ၊ ဝေဂါကင်းလတ္တံ၊ လက်ချိုးရေခြင်းအတတ်၊ ဂဏန်းအဟတ်၊ သင်္ချာအတတ်၊ ကဗျာအတတ်၊ လောကာယတကျမ်းအတတ်၊ ဤသည်တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ်(ဖြင့်အသက်မွေးခြင်း)မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၂၆။ ထိုပြင်လည်း အချိုသော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဤသည်တို့ကားအဘယ်နည်း၊ သတို့သမီးဆောင်ယူ၍ ထိမ်းမြားခြင်း သထိုသမီးပေး၍ ထိမ်းမြားခြင်း စေ့စပ်ပေးခြင်း ကွာရှင်းပေးခြင်း ဥစ္စာသိမ်းဆည်းစေခြင်း ဥစ္စာဖြန့်ဖြူးစေခြင်း ကျက်သရေတိုးစေခြင်း ကျက်သရေယုတ်စေခြင်း ကိုယ်ဝန်မတည်၍ ဤသည်ကို တည်မြဲစေခြင်း လျှာခိုင်စေခြင်း မေးခိုင်စေခြင်း လက်ဟန်မန္တန်စုတ်ခြင်း နားပင်းမန္တန်စုတ်ခြင်း မှန်၌ နတ်သွင်း၍မေးခြင်း သထိုသမီး၌နတ်သွင်း၍မေးခြင်း နတ်မေးခြင်း နေကိုလုပ်ကျွေးခြင်း ဗြဟ္မာ့ကိုလုပ်ကျွေးခြင်း ခံတွင်းမှမီးတောက်စေခြင်း သိရီနတ်သမီးကိုပင့်ခေါ်ခြင်း၊ ဤသည်တို့တည်း။ ရဟန်းဂေါတမသည် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ်(ဖြင့်အသက်မွေးခြင်း)မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရ၏။

၂၇။ ထိုပြင်လည်း အချိုသော အသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ နတ်ကိုခြင်း တောင်းရပြု၍

နတ်ပူဇော်ခြင်း ဘုတ်သစ္စေ ဘဘတ်ကို လေ့ကျင့်ခြင်း မြေအိမ်၌နေ၍ သင်အပ်သောအထက်ကို လေ့ကျင့်ခြင်း (ပဏ္ဍုက်ကို) ယောက်ျားဖြစ်စေခြင်း (ယောကျာ်းကို) ပဏ္ဍုက်ဖြစ်စေခြင်း မြေကြွန် အထက်ကို လေ့ကျင့်ခြင်း ဆောက်လုပ်မည့်မြေရာ၌ အစီအရင်ပြုခြင်း ခံဘွင်းဆေးခြင်း ရေချိုး စေခြင်း မီးပူဇော်ခြင်း ပျို့အန်စေခြင်း ဝမ်းသက်စေခြင်း (သလိပ်စ ဘည့်ဒေါသဘွဲ့ကို) အထက် သို့ လှန်စေခြင်း အောက်သို့လျှောစေခြင်း ဦးခေါင်းမှ (သေ့ စသောဒေါသတို့ကို) ထွက်ခြင်း နားဆီချက်ခြင်း မျက်စဉ်းဆီချက်ခြင်း နှာနှုတ်ခြင်း (ထက်သော) မျက်စဉ်းဆေးဖော်ခြင်း အေးသော မျက်စဉ်းဆေးဖော်ခြင်း တိမ်သလာကို ဆေးကျခြင်း ခွဲဝိတ်ကုသခြင်း သူငယ်နာဆေးကုခြင်း မူလဒဿတို့ကိုပေးခြင်း အနာဆေး တို့ကို (ကပ်ခြင်း) ချွါခြင်း၊ ဤသည်တို့တည်း။ ရဟန်း ဇာတိမသည် မှားသောအသက်မွေးမှုဖြစ်သော ဤသို့သော ဖိလာအတတ် (ဖြင့်အသက်မွေးခြင်း) မှ ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ဤသို့သော်လည်း ပြောနိုင်ရာ၏။

ရဟန်းတို့ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ပြောခဲ့လျှင် ပြောနိုင်ရာသည် အနည်းငယ် မျှသာဖြစ်သော နိမိကျသော သီလမျှ ဟူသည် ဤ ှည်ပင်တည်း။

မဟာသီလခန်း ပြီး၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပြခန်း

၂၇။ ရဟန်းတို့ (သီလမှ) တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော နှက်နဲကုန်သော မြင်နိုင်ခဲ့ကုန်သော သိနိုင်ခဲ့ကုန်သော ငြိမ်သက်ကုန်သော မွန်မြတ်ကုန်သော ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မရောက်နိုင်ကုန်သော သိမ်မွေ့ ကုန်သော ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော တရားတို့သည် ရှိကုန်သေး၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ယင်း (တရား)တို့ကို ကိုယ်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို မွန်စွာပြောလိုကြလျှင် ယင်း (တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင် (တရား)တို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို မွန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင် (တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နှက်နဲကုန်သော မြင်နိုင်ခဲ့ကုန်သော သိနိုင်ခဲ့ကုန်သော ငြိမ်သက်ကုန်သော မွန်မြတ်ကုန်သော ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မရောက်နိုင်ကုန်သော သိမ်မွေ့ ကုန်သော ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော ထိုတရားတို့သည်ကား အဘယ်နည်း—

ပုဗ္ဗန္တာနုဒ္ဓိ တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုး

၂၈။ ရဟန်းတို့ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အချို့သော သမထဗြာဟ္မဏတို့သည် ရိုကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) ရှေးအဖို့ကို မှီမှီ၍ များပြားသောမိစ္ဆာအဟူပြကောားတို့ကို တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထိုအသျှင် သဏေ

၀။ ဤ၌ တရားဟူသည် ဂုဏ်ပင်တည်း။

ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ မာဘယ်ကိုစွဲမိ၍ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သနည်း၊ ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သနည်း၊ ရှေးအဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်သနည်း။

သဿတဒိဋ္ဌိ တည်မြဲအယူလေးမျိုး

၃၀။ ရဟန်းတို့ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏၊ (ထိုသူတို့သည်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော ထိုအချင်းသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမိ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း။

သဿတဒိဋ္ဌိ ပဋ္ဌမဝါဒ

၃၁။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍မိ မြဲစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့လျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့ သဘောရှိသေးစိတ် တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် ငြိမ်ကြယ်လတ်သော် ဖြူစင်လတ်သော် ညစ်ကြေးမရှိလတ်သော် ညစ်ညူးခြင်းကင်းလတ်သော် များပြားသောရှေး၌ နေဖူးသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း—

တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ သုံးဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ လေးဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ငါးဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း ဆယ်ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝနှစ်ဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝသုံးဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝလေးဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝငါးဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်ဆယ့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်ထောင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်သိန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝရာပေါင်းများစွာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝထောင်ပေါင်း များစွာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝသိန်းပေါင်းများစွာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ 'ထို (ဘဝ)၌ (ငါ) သည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ် ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ)သည် ထို (ဘဝ)မှ သေခဲ့၍ ထို (ဘဝ)၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏။ ထို (ဘဝ)၌လည်း ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ် ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့ ။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ)မှ သေခဲ့၍ ဤ (ဘဝ)၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏'ဟု အခြင်းအရာနှင့်တကွ သွန်းပြဖွယ် (အမည်အနွယ်)နှင့်တကွ များပြားသော ရှေး၌နေဖူးသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။

၁။ ပုဗ္ဗေနိဝါသ (ပါဠိ) ပုဗ္ဗေ = ရှေး၌၊ နိဝါသ = နေဖူးသောဘဝ။

ထိုသူသည် ဤသို့ဆို၏—

“အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မြှမ်း၊ မြှမ်း၊ တောင်ထွတ်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်ပင်လျှင် (တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့) ပြေးသွားကုန်၏၊ ကျင်လည်ကုန်၏၊ သေကုန်၏၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ (အတ္တနှင့် လောကသည်) မြသောအရာတို့နှင့်တူစွာ အမြဲရှိနေသည် သာတည်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ငါသည် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြမြစွာ အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့လျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာလှမ်းသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏၊ ယင်းသို့ စိတ်တည် တည်ကြည်လတ်သော် များပြားသောရှေး၌ နေဖူးသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း—

တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ သုံးဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လေးဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ငါးဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဆယ်ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝ နှစ်ဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝသုံးဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း။ ဘဝလေးဆယ်တို့ကို လည်း ကောင်း၊ ဘဝငါးဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်ရာကို လည်းကောင်း၊ ဘဝ တစ်ထောင်ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်သိန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝရာပေါင်းများစွာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝ ထောင်ပေါင်းများစွာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝသိန်းပေါင်းများစွာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ‘ထို(ဘဝ) ၌ (ငါ)သည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အစားရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏၊ ဤသို့သော အသက် အပိုင်းအခြားရှိခဲ့၏၊ ထို (ငါ)သည် ထို (ဘဝ)မှ သေခဲ့၍ ထို (ဘဝ)၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏၊ ထို (ဘဝ)၌ လည်းဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အစားရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏၊ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြားရှိခဲ့၏၊ ထို (ငါ)သည်ထို(ဘဝ)မှ သေခဲ့၍ ဤ(ဘဝ)၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏’ ဟု အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်ပြဖွယ် (အမည်အနွယ်)နှင့်တကွ များပြားသောရှေး၌ နေဖူးသောဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ငါသည် ဤအကြောင်းကြောင့်—

‘အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မြှမ်း၊ မြှမ်း၊ တောင်ထွတ်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်ပင်လျှင် (တစ်ဘဝမှတစ်ဘဝသို့) ပြေးသွားကုန်၏၊ ကျင်လည်ကုန်၏၊ သေကုန်၏၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ (အတ္တနှင့် လောကသည်) မြသောအရာတို့နှင့် တူစွာ အမြဲရှိနေသည်သာတည်း’ ဟု သိ၏ဟူ၍ ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ပဌမအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကိုစွဲမှီ၍ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကို လည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကုန်၏။ (၁)

သဿတဒိဋ္ဌိ ဒုတိယဝါဒ

၃။ ဒုတိယဝါဒ၌ကား တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အချွင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကုန်သနည်း။

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ မြာဟူကသည်လည်းကောင်း၊ ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့လျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကိုရ၏။ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် များပြားသော ရှေး၌ နေပူသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း -

တစ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်ကို လည်းကောင်း၊ နှစ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ သုံးခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ လေးခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ငါးခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဆယ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ 'ထို (ဘဝ) ၌ (ငါ) သည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ) မှ သေခဲ့၍ ထို (ဘဝ) ၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏။ ထို (ဘဝ) ၌လည်း ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ) မှ သေခဲ့၍ ဤ (ဘဝ) ၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏ဟု အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်ပြဖွယ် (အမည်အနွယ်) နှင့်တကွ များပြားသော ရှေး၌နေပူသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။

ထိုသူသည် ဤသို့ဆို၏ -

“အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း၊ မြ၏၊ မြို၏၊ တောင်ထုတ်ကဲ့သို့တည်း၏။ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည်ပင်လျှင် (တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့) ပြေးသွားကုန်၏။ ကျင်လည်ကုန်၏။ သေကုန်၏။ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏ (အတ္တနှင့် လောကသည်) မြသောအရာတို့နှင့်တူစွာ အမြဲရှိနေသည်သာတည်း။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် -

ငါသည် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာ အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့လျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကိုရ၏။ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် များပြားသော ရှေး၌ နေပူသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း -

တစ်ခုသော ပျက်ကပ် ဖြစ်ကပ်ကို လည်းကောင်း၊ နှစ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ သုံးခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ လေးခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ငါးခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဆယ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ 'ထို (ဘဝ) ၌ (ငါ) သည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ) မှ သေခဲ့၍ ထို (ဘဝ) ၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏။ ထို (ဘဝ) ၌လည်း ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို

ခံစားရုံ၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ) မှ သေခဲ့၍ ဤ (ဘဝ) ၌ ပြစ်ပြန်ခဲ့၏' ဟု အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်ပြဖွယ် (အမည်အနွယ်) နှင့်ထကူ များပြားသော ရွေးခွဲနေပေးသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ငါသည် ဤအကြောင်းကြောင့်—

‘အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း၊ မြစ်၊ မြူ၊ တောင်ထုတ် ကဲ့သို့တည်၏။ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့ သို့တည်၏။ ထိုအတ္တဝါတို့သည် ပင်လျှင် (တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့) ပြေးသွားကုန်၏။ ကျင်လည်ကုန်၏။ ဆွေကုန်၏။ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ (အတ္တနှင့်လောကသည်) မြဲသော အရာတို့နှင့်တူစွာ အမြဲရှိနေသည်သာတည်း’ ဟု သိ၏ ဟူ၍ ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဒုတိယ အကြောင်းတည်း။ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ တည်မြဲအယူရှိ ရန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏဘို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကို လည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကုန်၏။ (၂)

သဿတဒိဋ္ဌိ တတိယဝါဒ

၃၃။ တတိယဝါဒ၌ကား တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အသျှင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကုန်သနည်း။

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည် လည်းကောင်း ပြင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာအားတုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ် ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့လျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် များပြားသောရွေးခွဲ နေရာသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤသည်ဘို့ကား အဘယ်နည်း—

‘ဝယ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ နှစ်ဆယ်သော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ ကို လည်းကောင်း၊ သုံးဆယ်သော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ လေးဆယ်သော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း ‘ထို (ဘဝ) ၌ (ငါ) သည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစားရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ) မှ သေခဲ့၍ ထို (ဘဝ) ၌ ပြစ်ပြန်ခဲ့၏။ ထို (ဘဝ) ၌လည်း ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့ သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစားရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲ ကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထို (ဘဝ) မှ သေခဲ့၍ ဤ (ဘဝ) ၌ ပြစ်ပြန်ခဲ့၏’ ဟု အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်ပြဖွယ် (အမည်အနွယ်) နှင့်ထကူ များပြား သော ရွေးခွဲ နေပေးသော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏။

ထိုသူသည် ဤသို့ဆို၏—

“အတ္တသည်လည်းကောင်း လောကသည်လည်းကောင်း မြ၏၊ မြ၏၊ တောင်ထုတ်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ထိုသတ္တဝါသို့သည်ပင်လျှင်(တစ်ဘဝမှတစ်ဘဝ သို့)ပြေးသွားကုန်၏၊ ကျင်လည်ကုန်၏၊ သေကုန်၏၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ (အတ္တနှင့်လောက သည်) မြသောအရာတို့နှင့် တူစွာ အမြဲရှိနေသည်သာတည်း။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်—

ငါသည် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ အဖန်ဖန် အားထုတ် ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့လျော့ခြင်းကို စွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကိုရ၏၊ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် များပြားသော ရှေး၌ နေဖူးသော ဘဝကိုအောက်မေ့နိုင်၏၊ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း—

ဆယ်ခုသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း နှစ်ဆယ်သော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း သုံးဆယ်သော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း လေးဆယ်သော ပျက်ကပ် ဖြစ်ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း ‘ထို(ဘဝ)၌ (ငါ)သည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏ ဤသို့သော အနွယ် ရှိခဲ့၏ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏ ဤသို့သော အဖာရှိခဲ့၏ ဤသို့သော ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏ ထို(ငါ)သည် ထို(ဘဝ)မှသေခဲ့ ၍ ထို(ဘဝ)၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏၊ ထို(ဘဝ)၌လည်း ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏ ဤသို့သော အနွယ် ရှိခဲ့၏ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏ ဤသို့သော အဖာရှိခဲ့၏ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏၊ ထို(ငါ)သည် ထို(ဘဝ)မှ သေခဲ့၍ ဤ (ဘဝ)၌ ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏’ဟု အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်ပြဖွယ် (အမည်အနွယ်)နှင့် ဖာကု များပြား သော ရှေး၌ နေဖူးသောဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ငါသည် ဤအကြောင်းကြောင့်—

‘အတ္တသည်လည်းကောင်း လောကသည်လည်းကောင်း မြ၏၊ မြ၏၊ တောင်ထုတ်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်ပင်လျှင်(တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝ သို့)ပြေးသွားကုန်၏၊ ကျင်လည်ကုန်၏၊ သေကုန်၏၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ (အတ္တနှင့်လောကသည်) မြသောအရာတို့နှင့် တူစွာ အမြဲရှိနေသည်သာတည်း’ဟု သိ၏”ဟူ၍ ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား တတိယအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမိ၍ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကုန်၏။ (၃)

သဿတဒိဋ္ဌိ စတုတ္ထဝါဒ

၃၄။ စတုတ္ထဝါဒ၌ကား တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အချင်းသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမိ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ ဟု ပြကုန်သနည်း။

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ကြံစည်လေ့ရှိ၏။ စူးစမ်းလေ့ရှိ၏။ ထိုသူသည် အမျိုးမျိုး ကြံစည်၍ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ မိမိ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ဤသို့ဆို၏—

“အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မြစ်၊မြို့၊ တောင်ထွတ်ကဲ့သို့ တည်၏။ ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည်ပင်လျှင်(တဘဝမှတဘဝသို့) ပြေးသွားကုန်၏။ ကျင်လည်ကုန်၏။ သေကုန်၏။ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ (အတ္တနှင့်လောကသည်) မြဲသောအရာတို့နှင့် တူစွာ အမြဲရှိနေသည်သာတည်း”ဟု ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား စတုတ္ထအကြောင်းတည်း။ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကုန်၏။ (၄)

၃၅။ ရဟန်းတို့ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ တည်မြဲအယူရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု ပြကြလျှင် ဤလေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော် ထည်းကောင်း ဤ(လေးမျိုး)တို့တွင် တမျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ ဤ(လေးမျိုး)တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။

၃၆။ ရဟန်းတို့ ဤအယူတို့သည် “ဤသို့ စွဲယူထားလျှင် ဤသို့ မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ထားလျှင် ဤသို့ လားရာရှိကုန်၏။ ဤသို့ တမလွန်ရှိကုန်၏”ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် ထို(လေးမျိုးသောအယူ)ကို သိတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို(လေးမျိုးသောအယူ)ကိုလည်း သိတော်မူ၏။ ထိုထက် အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော တရားကိုလည်း သိတော်မူ၏။ ထို(အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သောတရား)ကို သိတော်မူသော်လည်း မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်၊ မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်သောကြောင့် ထို(မြတ်စွာဘုရား)သည် ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဒနာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာယာဖွယ်ကိုလည်းကောင်း အပြစ်ကိုလည်းကောင်း(ဝေဒနာတို့မှ)ထွက်မြောက်ရာကိုလည်းကောင်း ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိတော်မူသဖြင့် (တစုံတရာ) မစွဲလမ်းမှု၍ လွတ်မြောက်တော်မူ၏။

၃၇။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင်(တရား)တို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင်(တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော မြင်နိုင်ခဲကုန်သော သိနိုင်ခဲကုန်သော ငြိမ်သက်ကုန်သော မှန်မြတ်ကုန်သော ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မရောက်နိုင်ကုန်သော သိမ်မွေ့ကုန်သော ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

ပဌမဘာဏဝါဒ ပြီး၏။

ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ

အချို့ တည်မြဲအယူလေးမျိုး

၃၈။ ရဟန်းတို့ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ တို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) အတ္တဝါလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း၊ အချို့တည်မြဲ ၏ အချို့မတည်မြဲ ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော ထိုအသျှင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း၊ အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲ ဟု လေးမျိုး သော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း။

ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ ပဌမဝါဒ

၃၉။ ရဟန်းတို့ ရှည်သော ကာလလွန်သော် တရံတခါ၌ ဤလောကသည် ပျက်၏။ ထိုအခါ သည် ရှိသည်သာတည်း။ လောကပျက်လတ်သော် သတ္တဝါတို့သည် များသောအားဖြင့် အာဘဿရီ ဘုံ၌ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ထိုဘုံ၌ ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်း (ပိတိ) လျှင် အစာရှိကုန်၏။ မိမိကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းလျက်ရှိကုန်၏။ ကောင်းကင်၌ ကျက်စားကုန်၏။ တင့်တယ်သော နေရာရှိကုန်၏။ ကြာရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ကုန်၏။

၄၀။ ရဟန်းတို့ ရှည်သော ကာလလွန်သော် တရံတခါ၌ ဤလောကသည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ သည် ရှိသည်သာတည်း။ လောကဖြစ်လတ်သော် (သတ္တဝါမှ) ဆိတ်သော ဗြဟ္မာ့ဗိမာန်သည် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုအခါ တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သတ္တဝါသည် အသက်ကုန်သောကြောင့် ဖြစ်စေ ကောင်းမှုကံ ကုန်သောကြောင့်ဖြစ်စေ အာဘဿရဘုံမှ သေခဲ့၍ (သတ္တဝါမှ) ဆိတ်သော ဗြဟ္မာ့ဗိမာန်၌ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုသူသည် ထိုဘုံ၌ ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်း (ပိတိ)လျှင် အစာရှိ၏။ မိမိကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းလျက်ရှိ၏။ ကောင်းကင်၌ ကျက်စား၏။ တင့်တယ်သော နေရာရှိ၏။ ကြာရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံးတည်၏။

၄၁။ ထိုဘုံ၌ ထိုသူသည် တစ်ယောက်ထီးတည်း ကာလရှည်စွာ နေရသောကြောင့် မမေ့လျော့သည်ဖြစ်၍ “တပါးသော သတ္တဝါတို့လည်း ဤ ဘုံသို့ရောက်လာဘိမ့် ကောင်းလေစွ” ဟု တောင်တ၏။ ထိုအခါ တပါးသော သတ္တဝါတို့လည်း အသက်ကုန်သောကြောင့်ဖြစ်စေ ကောင်းမှုကံကုန်သောကြောင့်ဖြစ်စေ အာဘဿရဘုံမှ သေခဲ့ကုန်၍ ထိုသတ္တဝါ၏ အပော်အဖြစ်ဖြင့် ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထိုသူတို့သည်လည်း ထိုဘုံ၌ ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်း (ပိတိ)လျှင် အစာရှိကုန်၏။ မိမိကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းလျက်ရှိကုန်၏။ ကောင်းကင်၌ ကျက်စားကုန်၏။ တင့်တယ်သော နေရာရှိကုန်၏။ ကြာရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ကုန်၏။

၄၂။ ရဟန်းတို့ ထိုသတ္တဝါတို့တွင် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်နှင့်သော သတ္တဝါအား ဤသို့ အကြံ ဖြစ်၏—

၁။ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံတွင် တတိယဘုံ၊ အရောင်အဝါထွက်သော ဗြဟ္မာတို့၏နေရာ။

“ငါသည် ဗြဟ္မာဖြစ်၏၊ မဟာဗြဟ္မာဖြစ်၏၊ လွှမ်းမိုးနိုင်သူဖြစ်၏၊ မည်သူကမျှ မလွှမ်းမိုးနိုင်သူဖြစ်၏၊ စင်စစ် (အလုံးစုံကို) မြင်သူဖြစ်၏၊ အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သူ ဖြစ်၏၊ အစိုးရသူ ဖြစ်၏၊ ပြုသူ ဖြစ်၏၊ ဖန်ဆင်းသူ ဖြစ်၏၊ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏၊ စီမံသူ ဖြစ်၏၊ (ဈာန်၌) လေ့လာပြီးသူ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့၏ အဖ ဖြစ်၏၊ ဤသတ္တဝါတို့ကို ငါ ဖန်ဆင်းထား၏၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော်—

‘တပါးသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း ဤဘုံသို့ ရောက်လာသိမ့် ကောင်းခလစွဲဟု ငါ့အား ရှေး၌အကြံဖြစ်ခဲ့၏၊ ငါ့အား ဤသို့တောင့်တခြင်းလည်းဖြစ်၏၊ ဤသတ္တဝါတို့သည်လည်း ဤ (ဗြဟ္မာ) ဘုံသို့ ရောက်လာကုန်၏’ ဟု အကြံဖြစ်၏။

နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါတို့အားလည်း ဤသို့ အကြံဖြစ်၏—

“ဤအသျှင်သည် ဗြဟ္မာ ဖြစ်၏၊ မဟာဗြဟ္မာ ဖြစ်၏၊ လွှမ်းမိုးနိုင်သူ ဖြစ်၏၊ မည်သူကမျှ မလွှမ်းမိုးနိုင်သူ ဖြစ်၏၊ စင်စစ် (အလုံးစုံကို) မြင်သူ ဖြစ်၏၊ အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သူ ဖြစ်၏၊ အစိုးရသူ ဖြစ်၏၊ ပြုသူ ဖြစ်၏၊ ဖန်ဆင်းသူ ဖြစ်၏၊ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏၊ စီမံသူ ဖြစ်၏၊ (ဈာန်၌) လေ့လာပြီးသူ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့၏အဖ ဖြစ်၏၊ ငါတို့ကို ဤအသျှင်ဗြဟ္မာဖန်ဆင်းထား၏၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်—

ဤဘုံ၌ ဤဗြဟ္မာကြီးရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်နေနှင့်သည်ကို ငါတို့သည်မြင်ရကုန်၏၊ ငါတို့သည် ကား နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏” ဟု အကြံဖြစ်၏။

၄၃။ ရဟန်းတို့ ထိုသတ္တဝါတို့တွင် ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်နှင့်သော သတ္တဝါသည် အသက်လည်း သာလွန်၍ရှည်၏၊ အဆင်းလည်း သာလွန်၍လှ၏၊ တန်ခိုးလည်း သာလွန်၍ကြီး၏၊ နောက်ဖြေ ပေါ်လာကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်ကား (ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်နှင့်သော သတ္တဝါနှင့် နှိုင်းစားလျှင်) အသက်လည်းတိုကုန်၏၊ အဆင်းလည်း မလှကုန်၊ တန်ခိုးလည်း နည်းကုန်၏။

၄၄။ ရဟန်းတို့ ဤသို့သော အကြောင်းသည် ရှိသေး၏၊ တဦးတယောက်သော သတ္တဝါသည် ထို(ဗြဟ္မာ) ဘုံမှ စုတေခဲ့၍ ဤ(လူ့ ဘုံ)သို့ ရောက်လာသော် လူ့ဘောင်မှ ရသေ့ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာနုလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသောစိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏၊ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော ရှေး၌နေဖူးသော ထို(ဗြဟ္မာ) ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ထိုထက်လွန်၍ မအောက်မေ့နိုင်၊ ထိုသူသည် ဤသို့ ဆို၏—

“အကြင်အသျှင်သည် ဗြဟ္မာဖြစ်၏၊ မဟာဗြဟ္မာဖြစ်၏၊ လွှမ်းမိုးနိုင်သူ ဖြစ်၏၊ မည်သူကမျှ မလွှမ်းမိုးနိုင်သူဖြစ်၏၊ စင်စစ် (အလုံးစုံကို) မြင်သူဖြစ်၏၊ အလိုအတိုင်းဖြစ်စေနိုင်သူဖြစ်၏၊ အစိုးရသူဖြစ်၏၊ ပြုသူဖြစ်၏၊ ဖန်ဆင်းသူဖြစ်၏၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏၊ စီမံသူဖြစ်၏၊ (ဈာန်၌) လေ့လာပြီးသူဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့၏ အဖဖြစ်၏၊ ငါတို့ကို ယင်းအသျှင်ဗြဟ္မာ ဖန်ဆင်းထား၏၊ ထို (ဗြဟ္မာ) သည် (ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ၍) မြဲ၏၊ (သေခြင်းမရှိ၍) ခိုင်မြဲ၏၊ (ထာဝစဉ်ရှိနေ၍) တည်မြဲ၏၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမရှိ၊ (ထို့ကြောင့်) မြဲသောအရာတို့နှင့်

တူစွာ တည်မြဲတိုင်းပင် တည်လတ္တံ့ ၊ ထိုအသျှင် ဗြဟ္မာ ဖန်ဆင်းထားသော ငါတို့သည်ကား
(ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိ၍) မမြဲကုန်၊ (သေခြင်းရှိ၍) မခိုင်မြဲကုန်၊ အသက်တိုကုန်၏၊ သေခြင်းသဘော
ရှိကုန်၏၊ (ထို့ကြောင့်) ဤ(လူ့) ဘုံသို့ ရောက်လာကုန်၏” ဟုဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ပဌမအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကိုစွဲမှီ၍
အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကို
လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲဟု ပြကုန်၏။ (၁-၅)

ကေစွသဿတဗိဇ္ဇိ ဓုတိယဝါဒ

၄၅။ ဓုတိယဝါဒ၌ကား အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အသျှင်သမဏ
ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောက
ကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏၊ အချို့မတည်မြဲဟု ပြကုန်သနည်း-

ရဟန်းတို့ ခိန္နာပဒေါသိက^၁ မည်သောနတ်တို့သည် ရှိကုန်၏၊ ထိုနတ်တို့သည်အလွန်
ကြာမြင့်စွာ ကျီစယ်ပျော်ပါးလျက် နေကုန်၍ (စားသောက်ရန်) သတိမေ့သောကြောင့် ထိုနတ်
ဘဝမှ စုတေကုန်၏။

၄၆။ ရဟန်းတို့ ဤသို့သောအကြောင်းသည် ရှိသေး၏၊ တဦးတယောက်သော သတ္တဝါ
သည် ထို(နတ်)ဘုံမှ စုတေခဲ့၍ ဤ(လူ့)ဘုံသို့ ရောက်လာသော် လူ့ဘောင်မှ ရသေ့ရဟန်း
ဘောင်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ အဖန်ဖန်
အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကို စွဲ၍ ကောင်းစွာလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘော
ရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကိုရ၏၊ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် ရှေး၌နေပူး
သော ထို(နတ်)ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ထို့ထက်လွန်၍ မအောက်မေ့နိုင်၊ ထိုသူသည် ဤသို့
ဆို၏-

“အကြင် အသျှင်နတ်တို့သည် ခိန္နာပဒေါသိက မဟုတ်ကုန်၊ ထိုနတ်တို့သည် အလွန်
ကြာမြင့်စွာ ကျီစယ်ပျော်ပါးလျက် မနေကုန်၍ (စားသောက်ရန်) သတိမေ့သောကြောင့်
ထိုနတ်ဘဝမှ မစုတေကုန်၊ (ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ၍) မြဲကုန်၏၊ (သေခြင်းမရှိ၍) ခိုင်မြဲကုန်၏၊
(ထာဝစဉ်ရှိနေ၍) တည်မြဲကုန်၏၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမရှိကုန်၊ (ထို့ကြောင့်) မြဲသော
အရာတို့နှင့်တူစွာ တည်မြဲတိုင်းပင် တည်ကုန်ထတ္တံ့ ၊ ခိန္နာပဒေါသိကဖြစ်သော ငါတို့သည်
ကား အလွန်ကြာမြင့်စွာ ကျီစယ်ပျော်ပါးလျက်နေကုန်၍ (စားသောက်ရန်) သတိမေ့သော
ကြောင့် ထို(နတ်)ဘဝမှ စုတေခဲ့ကုန်၏၊ (ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိ၍) မမြဲကုန်၊ (သေခြင်းရှိ၍) မခိုင်မြဲ
ကုန်၊ အသက်တိုကုန်၏၊ သေခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ (ထို့ကြောင့်) ဤ(လူ့) ဘုံသို့ရောက်လာ
ကုန်၏” ဟုဆို၏။

၁။ ခိန္နာပဒေါသိက(ပါဠိ)ခိန္နာ=ပျော်ပါးခြင်းကြောင့်+ပဒေါသိက=ပျက်စီးသောနတ်။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဒုတိယ အကြောင်းတည်း၊ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အချို့သမဏ ပြာဟူဏတို့သည် အတ္တကို လည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲဟုပြကုန်၏။(၂-၆)

ကေစွသဿတဒိဋ္ဌိ တတိယဝါဒ

၄၇။ တတိယဝါဒ၌ကား အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အသျှင်သမဏ ပြာဟူဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကို လည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲဟု ပြကုန်သနည်း-

ရဟန်းတို့ မနောပဒေါသိက^၁ မည်သောနတ်တို့သည် ရှိကုန်၏၊ ထိုနတ်တို့သည် အလွန် ကြာမြင့်စွာ အချင်းချင်း တစိန်းစိန်း ကြည့်ကုန်သဖြင့် အချင်းချင်း ဒေါသစိတ်ဖြစ်ကုန်၍ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းသောကြောင့် ထိုနတ်ဘဝမှ စုတေကုန်၏။

၄၈။ ရဟန်းတို့ ဤသို့သောအကြောင်းသည် ရှိသေး၏၊ တဦးတယောက်သော သတ္တဝါ သည် ထို(နတ်)ဘုံမှစုတေ၍ ဤ(လူ)ဘုံသို့ ရောက်လာသော် လူဘောင်မှ ရသေ့ရဟန်းဘောင် သို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြဲမြံစွာ အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သော ရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကိုရ၏၊ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် ဈေး၌နေဖူးသော ထို(နတ်)ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ထို့ထက်လွန်၍ မအောက်မေ့နိုင်၊ ထိုသူသည် ဤသို့ဆို၏-

“အကြင် အသျှင် နတ်တို့သည် မနောပဒေါသိက မဟုတ်ကုန်၊ ထိုနတ်တို့သည် အလွန် ကြာမြင့်စွာ အချင်းချင်း တစိန်းစိန်း မကြည့်ကုန်သဖြင့် အချင်းချင်း ဒေါသစိတ် မဖြစ်ကုန် ၍ ကိုယ်စိတ် မပင်ပန်းကုန်သောကြောင့် ထို(နတ်)ဘဝမှ မစုတေကုန်၊ (ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ၍) မြဲကုန်၏၊ (သေခြင်း မရှိ၍) ခိုင်မြဲကုန်၏၊ (တာဝစဉ် ရှိနေ၍) တည်မြဲကုန်၏၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘော မရှိကုန်၊ (ထို့ကြောင့်) မြဲသော အရာတို့နှင့်တူစွာ တည်မြဲတိုင်းပင် တည်ကုန်လတ္တံ့၊ မနောပဒေါသိကဖြစ်သော ငါတို့ကား အလွန်ကြာမြင့်စွာ အချင်းချင်း တစိန်းစိန်း ကြည့်ကုန် သဖြင့် အချင်းချင်း ဒေါသစိတ် ဖြစ်ကုန်၍ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းသောကြောင့် ထို(နတ်)ဘဝမှ စုတေခဲ့ကုန်၏၊ (ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိ၍) မမြဲကုန်၊ (သေခြင်းရှိ၍) မခိုင်မြဲကုန်၊ အသက်တိုကုန်၏၊ သေခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ (ထို့ကြောင့်) ဤလူ့ဘုံသို့ ရောက်လာကုန်၏” ဟု ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား တတိယအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ပြာဟူဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲဟု ပြကုန်၏။ (၃-၇)

၁။ မနော-ဒေါသစိတ်ကြောင့်၊ ပဒေါသိက-ပျက်စီးသောနတ်။

ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ ဓံတုတ္တဝဒါ

၄၉။ စဘုတ္တဝါဒ၌ကား အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏၊ အချို့မတည်မြဲဟု ပြကုန်သနည်း-

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း ဗြဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ကြံစည်လှုပ်ရှားစွမ်းစမ်းလေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့သည် အမျိုးမျိုး ကြံစည်၍ စွမ်းစမ်း ခြင်ဆင်၍ မိမိ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ဤသို့ ဆို၏-

“ဗျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဟု ဆိုအပ်သော ဤ(ရုပ်)အတ္တသည်(ဖြစ်ခြင်းရှိ၍)မမြဲ၊ (ပျက်ခြင်းငဲ့၍)မခိုင်မြဲ၊ (ထာဝစဉ် ရှိမနေ၍)မတည်မြဲ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောနှိုင်း၊ ထိုစိတ် မနှော ဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော ဤ(နာမ်)အတ္တသည်(ဖြစ်ခြင်းမရှိ၍)မမြဲ၊ (သေခြင်းမရှိ၍)ခိုင် မြဲ၏၊ (ထာဝစဉ်ရှိနေ၍)တည်မြဲ၏၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမရှိ၊ မြဲသော အရာတို့နှင့် တူစွာ တည်မြဲတိုင်းပင်တည်လတ္တံ့” ဟုဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား စဘုတ္တအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲဟု ပြကုန်၏။ (၄-ဂ)

၅၀။ ရဟန်းတို့ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲဟု ဤလေးမျိုး သော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြဟ္မဏအားလုံးတို့ သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲ ဟု ပြကြလျှင် ဤလေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း ဤ (လေးမျိုး) တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏၊ ဤ (လေးမျိုး)တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။

၅၁။ ရဟန်းတို့ “ဤအယူတို့သည် ဤသို့ စွဲယူထားလျှင် ဤသို့ မှားယွင်းစွာ သုံးသပ် ထားလျှင် ဤအယူတို့သည် ဤသို့လားရာရှိကုန်၏၊ ဤသို့ ကမလွန် ရှိကုန်၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား သည် ထို (လေးမျိုးသောအယူ)ကို သိတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို (လေးမျိုးသောအယူ) ကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ ထို့ထက် အထူး သဖြင့် လွန်မြတ်သော တရားကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ ထို (အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သောတရား) ကို သိတော်မူသော်လည်း မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်၊ မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်သောကြောင့် ထို (မြတ်စွာဘုရား)သည် ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဒနာတို့၏ ပြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာယာဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒနာတို့မှ ထွက်မြောက်ရာကိုလည်းကောင်း၊ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိတော်မူတော်မူ၍ (တစ်စုံတစ်ရာ) မစွဲလမ်းပူ၍ လွတ်မြောက်တော်မူ၏။

၅၂။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင်တရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာ ပြောလိုကြလျှင် အကြင်တရားတို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော ငြိမ်နိုင်ခဲကုန်သော သိနိုင် ခဲကုန်သော ငြိမ်သက်ကုန်သော မှန်မြတ်ကုန်သော ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မထောက်နိုင်ကုန်သော သိမ်မွေ့ကုန်သော ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

အန္တရာနန္ဒစိဋ္ဌိ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူထားမျိုး

၅၃။ ရဟန်းတို့ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော ထိုအယူသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍ လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို လေးမျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း—

အန္တရာနန္ဒစိဋ္ဌိ ပဌမဝါဒ

၅၄။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း၊ ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကို စွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် လောက၌ အဆုံးရှိ၏ ဟု ထင်မှတ်လျက် နေ၏။ ထိုသူသည် ဤသို့ဆို၏—

“ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏။ ပတ်၍သွားနိုင်သော ခရီးရှိ၏။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ငါသည် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကို စွဲ၍ ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် လောက၌ အဆုံးရှိ၏ဟု ထင်မှတ်လျက် နေ၏။ ဤအကြောင်းကြောင့် ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏။ ပတ်၍ သွားနိုင်သော ခရီးရှိ၏ ဟု ငါသိ၏” ဟူ၍ ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ပဌမအကြောင်းတည်း။ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်၏။ (၁-၉)

အန္တာနန္တဒိဋ္ဌိ ဒုတိယဝါဒ

၅၅။ ဒုတိယဝါဒ၌ကား အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အသျှင် သမဏ ဗြဟ္မဇာတိသည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ လောကဏ် အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်သနည်း—

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဇာတိသည်လည်းကောင်း ပြင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာ အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် လောက၌ အဆုံးမရှိဟု ထင်မှတ်လျက်နေ၏။ ထိုသူသည် ဤသို့ဆို၏—

“ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ၊ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ ‘ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏၊ ပတ်၍ သွားနိုင်သော ခရီးရှိ၏’ ဟု ဆိုကြသော ထိုသမဏ ဗြဟ္မဇာတိ၏ စကားသည် မှား၏။ ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်—

ငါသည် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းခြင်းကို စွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်တည်ကြည်လတ်သော် လောက၌ အဆုံးမရှိ ဟု ထင်မှတ်လျက်နေ၏။ ဤအကြောင်းကြောင့် ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ အပိုင်းအခြားမရှိ ဟု ငါ သိ၏” ဟူ၍ ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဒုတိယအကြောင်းတည်း။ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကိုစွဲမှီ၍ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏဗြဟ္မဇာတိသည် လောကဏ် အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်၏။ (၂-၁၀)

အန္တာနန္တဒိဋ္ဌိ တတိယဝါဒ

၅၆။ တတိယဝါဒ၌ကား အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အသျှင် သမဏ ဗြဟ္မဇာတိသည် အဘယ်ကိုအကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ လောကဏ် အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်သနည်း—

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဇာတိသည်လည်းကောင်း ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် လောက၌ အထက်နှင့် အောက် အဆုံးရှိ၏။ ဖိလာကား အဆုံးမရှိဟု ထင်မြင်လျက်နေ၏။ ထိုသူသည် ဤသို့ ဆို၏—

၁။ ဖိလာ-ဘေးပတ်ဝန်းကျင်။

“ဤလောကသည် အဆုံးလည်းရှိ၏၊ အဆုံးလည်းမရှိ၊ ‘ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏၊ ပတ်၍သွားနိုင်သော ခရီးရှိ၏’ဟု ဆိုကြသော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားသည် မှား၏။ ‘ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ အပိုင်းအခြားမရှိ’ဟု ဆိုကြသော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားသည်လည်း မှား၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်—

ငါသည် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မြဲမြံစွာအားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့မလျော့ခြင်းကိုစွဲ၍ ကောင်းစွာလှမ်းသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကိုရ၏။ ယင်းသို့ စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် လောက၌ အထက်နှင့် အောက် အဆုံးရှိ၏။ ဖိလကား အဆုံးမရှိဟု ထင်မှတ်လျက်နေ၏။ ဤအကြောင်းကြောင့် ဤလောကသည် အဆုံးလည်းရှိ၏၊ အဆုံးလည်းမရှိဟု ငါ သိ၏”ဟူ၍ ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား တတိယအကြောင်းတည်း။ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်၏။ (၃-၁၁)

အန္တနန္ဒဒိဋ္ဌိ စတုတ္ထဝါဒ

၅၇။ စတုတ္ထဝါဒ၌ကား အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကိုအကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်သနည်း—

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ကြံစည်လေ့ရှိ၏။ စူးစမ်းလေ့ရှိ၏။ ထိုသူသည် အမျိုးမျိုးကြံစည်၍ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ မိမိ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ဤသို့ဆို၏—

“ဤလောကသည် အဆုံးရှိလည်းမဟုတ်၊ အဆုံးမရှိလည်းမဟုတ်၊ ‘ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏၊ ပတ်၍သွားနိုင်သော ခရီးရှိ၏’ဟု ပြောကြသော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားသည် မှား၏။ ‘ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ အပိုင်းအခြားမရှိ’ဟု ပြောကြသော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားသည်လည်း မှား၏။ ‘ဤလောကသည် အဆုံးလည်းရှိ၏၊ အဆုံးလည်းမရှိ’ဟု ပြောကြသော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားသည်လည်း မှား၏။ ဤလောကသည် အဆုံးရှိလည်း မဟုတ် အဆုံးမရှိလည်း မဟုတ်”ဟု ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား စတုတ္ထအကြောင်းတည်း။ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကိုစွဲမှီ၍ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကုန်၏။ (၄-၁၂)

၅၈။ ရဟန်းတို့ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ဤလေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အားလုံးတို့သည် လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို ပြကြလျှင် ဤလေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤ (လေးမျိုး)တို့တွင် တမျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်းပြကုန်၏၊ ဤ(လေးမျိုး) တို့မှ တပါးသော အကြောင်း မရှိ။

၅၉။ ရဟန်းတို့“ဤအယူတို့သည် ဤသို့ စွဲယူထားလျှင် ဤသို့ မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ထားလျှင် ဤအယူတို့သည် ဤသို့ လားရာရှိကုန်၏၊ ဤသို့ တလွန်ရှိကုန်၏”ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် ထို (လေးမျိုးသောအယူ)ကို သိတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို(လေးမျိုးသော အယူ)ကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ ထို့ထက် အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော တရားကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ ထို(အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သောတရား)ကို သိတော် မူသော်လည်း မှားယွင်းစွာမသုံးသပ်၊ မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်သောကြောင့် ထို(မြတ်စွာဘုရား) သည် ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ချုပ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း သာယာဖွယ်ကိုလည်းကောင်း အပြစ်ကိုလည်းကောင်း ဝေဒနာတို့မှထွက်မြောက် ရာကိုလည်းကောင်း ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိတော်မူသဖြင့် (တစုံတရာ) မစွဲလမ်းမူ၍ လွတ် မြောက်တော်မူ၏။

၆၀။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင်တရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏၊ ပြင်းစွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင်တရားတို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော မြင်နိုင်ခဲ့ကုန်သော သိနိုင်ခဲ့ကုန်သော ငြိမ်သက်ကုန်သော မွန်မြတ်ကုန်သော ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မရောက်နိုင်ကုန်သော သိမ်မွေ့ကုန်သော ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

အမရာဓိက္ခေပ ဝါဒ

အဆုံးမရှိပစ်လွှင့်သော အယူလေးမျိုး

၆၁။ ရဟန်းတို့ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အချို့သော ဝဏေ ဗြာဟ္မဏ တို့သည် ရှိကုန်၏၊ (ထိုသူတို့သည်)ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် လေးမျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်၏။

အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဘယ်ကိုအကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်သနည်း—

အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ ပဌမဝါဒ

၆၂။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း “ဤကား ကုသိုလ်တည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သော အတိုင်း မသိ၊ “ဤကား အကုသိုလ်တည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သော အတိုင်း မသိ၊ ထိုသူအား ဤသို့ အကြံ ဖြစ်၏—

“ဤကား ကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ငါ မသိ၊ ဤကား အကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ငါ မသိ၊ ငါသည် ဤကား ကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိဘဲလျက် ဤကား အကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိဘဲလျက် ဤကား ကုသိုလ်ဟုသော်လည်း ဖြေငြားအံ့၊ ဤကား အကုသိုလ်ဟုသော်လည်း ဖြေငြားအံ့၊ ငါ၏ ထိုအဖြေသည် အမှားဖြစ်ရာ၏။ ထိုအမှားကြောင့် ငါ့အား ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပင်ပန်းခြင်းကြောင့် ငါ့အား အန္တရာယ်ဖြစ်ရာ၏” ဟု အကြံဖြစ်၏။

ထိုသူသည် ဤသို့ မမှန်ပြောခြင်းကို ကြောက်သောကြောင့် မမှန်ပြောခြင်းကို စက်ဆုပ်သောကြောင့် ဤကား ကုသိုလ်တည်းဟု မဖြေ၊ ဤကား အကုသိုလ်တည်းဟု မဖြေ၊ ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံရလျှင် “ဤသို့ဟုလည်း ငါ မယူ၊ ထိုသို့ဟုလည်း ငါ မယူ၊ အခြားသို့ဟုလည်း ငါ မယူ၊ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်ဟုလည်း ငါ မယူ၊ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်သည် မဟုတ်ဟုလည်း ငါ မယူ” ဟု အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ပဌမအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကိုစွဲမှီ၍ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်၏။ (၁-၁၃)

အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ ဒုတိယဝါဒ

၆၃။ ဒုတိယဝါဒ၌ကား အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အသျှင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဘယ်ကိုအကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်သနည်း—

ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း “ဤကား ကုသိုလ်တည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိ၊ “ဤကား အကုသိုလ်တည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိ၊ ထိုသူအား ဤသို့ အကြံဖြစ်၏—

“ဤကား ကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ငါ မသိ၊ ဤကား အကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ငါ မသိ၊ ငါသည် ဤကား ကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိဘဲလျက် ဤကား အကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိဘဲလျက် ဤကား ကုသိုလ်ဟု သော်လည်း ဖြေငြားအံ့၊ ဤကား အကုသိုလ်ဟုသော်လည်း ဖြေငြားအံ့၊ ထိုဖြေခြင်းကြောင့် ငါ့အား နှစ်သက်ခြင်း ‘ဆန္ဒ’သည်လည်းကောင်း၊ တပ်မက်ခြင်း ‘ဓာဂ’သည်

လည်းကောင်း အမျက်ထွက်ခြင်း 'ဒေါသ'သည်လည်းကောင်း စိတ်ထိခိုက်ခြင်း 'ပဋိစ္စ' သည်လည်းကောင်း ဖြစ်ရာ၏။ ထိုနှစ်သက်ခြင်း 'ဆန္ဒ၊ တပ်မက်ခြင်း 'ရာဂ'၊ အမျက်ထွက်ခြင်း 'ဒေါသ'၊ စိတ်ထိခိုက်ခြင်း 'ပဋိစ္စ' ကြောင့် ငါ့အား စွဲလမ်းခြင်း 'ဥပါဒါန်' ဖြစ်ရာ၏။ ထိုစွဲလမ်းခြင်းကြောင့် ငါ့အား ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပင်ပန်းခြင်းကြောင့် ငါ့အား အန္တရာယ် ဖြစ်ရာ၏ဟု အကြံဖြစ်၏။

ထိုသူသည် ဤသို့ စွဲလမ်းခြင်းကိုကြောက်သောကြောင့် စွဲလမ်းခြင်းကို စက်ဆုပ်သောကြောင့် ဤကား ကုသိုလ်တည်းဟု မဖြေ၊ ဤကား အကုသိုလ်တည်းဟု မဖြေ၊ ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံရလျှင် "ဤသို့ဟုလည်း ငါ မယူ ထိုသို့ဟုလည်း ငါ မယူ အခြားသို့ဟုလည်း ငါ မယူ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်ဟုလည်း ငါ မယူ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်သည် မဟုတ်ဟုလည်း ငါ မယူ" ဟု အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဒုတိယအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမိ၍ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အချို့သော သာမဏ ပြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်၏။ (၂-၁၄)

အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ တဇာတိဒါ

၆၄။ တတိယဝါဒ၌ကား အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အရှင်သာမဏ ပြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမိ၍ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်သနည်း--

ဤလောက၌ အချို့သော သာမဏသည်လည်းကောင်း ပြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း "ဤကား ကုသိုလ်တည်း" ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိ၊ "ဤကား အကုသိုလ်တည်း" ဟု ဟုတ်မှန်သော အတိုင်း မသိ၊ ထိုသူအား ဤသို့ အကြံဖြစ်၏--

"ဤကား ကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ငါ မသိ၊ ဤကား အကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ငါ မသိ၊ ငါသည် ဤကား ကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိဘဲလျက် ဤကား အကုသိုလ်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိဘဲလျက် ဤကား ကုသိုလ်ဟုသော်လည်း ဖြေငြားအံ့၊ ဤကား အကုသိုလ်ဟုသော်လည်း ဖြေငြားအံ့၊ ပညာရှိကုန်သော သိမ်မွေ့သောဉာဏ် ရှိကုန်ဘော သုတစ်ပါးတို့အယူကို လေ့လာပြီး ဖြစ်ကုန်သော သားမြီးကို ပစ်ခွဲနိုင်သည့် လေးသမားနှင့်တူကုန်သော သာမဏ ပြာဟ္မဏ တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် မှားသောအယူတို့ကို ပညာဖြင့် ဖျက်ဆီးနေဘိသကဲ့သို့ ကျက်စားနေကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ငါ့ကို ထို(ကုသိုလ် အကုသိုလ်)တို့၌ မေးစစ်ကုန်ရာ၏၊ စိစစ်ကုန်ရာ၏၊ ဆိုဆုံးမကုန်ရာ၏၊ ထိုသို့မေးစစ်ကြလျှင် စိစစ်ကြလျှင် ဆိုဆုံးမကြလျှင် ထိုသူတို့အား ငါသည် ပြည့်စုံစွာ မဖြေနိုင်ရာ၊ ထို(မဖြေနိုင်ခြင်း)ကြောင့် ငါ့အား ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်ရာ၏၊ ထို(ပင်ပန်းခြင်း)ကြောင့် ငါ့အား အန္တရာယ်ဖြစ်ရာ၏" ဟု အကြံဖြစ်၏။

ထိုသူသည် ဤသို့မေးစစ်ခြင်းကို ကြောက်သောကြောင့် မေးစစ်ခြင်းကို စက်ဆုပ်သော
ကြောင့် ဤကား ကုသိုလ်တည်းဟု မဖြေ၊ ဤကား အကုသိုလ်တည်းဟု မဖြေ၊ ထိုထိုအရာ၌
အမေးခံရလျှင် “ဤသို့ဟုလည်း ငါမဟု၊ ထိုသို့ဟုလည်း ငါမဟု၊ အခြားသို့ဟုလည်း ငါမဟု
(ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့)မဟုတ်ဟုလည်း ငါမဟု(ဤသို့ ထိုသို့အခြားသို့) မဟုတ်သည်မဟုတ်ဟု-
လည်း ငါမဟု”ဟု အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား တတိယ အကြောင်းတည်း၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို
စွဲမှီ၍ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထို
အရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်၏။ (၃-၁၅)

အမာဏိကောပဒိဋ္ဌိ စတုတ္ထဝါဒ

၆၅။ စတုတ္ထဝါဒ၌ကား အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အသျှင်သမဏ
ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဘယ်ကိုအကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍
အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်သနည်း—

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ ပညာနဲ့သော အလွန်တွေဝေသော အချို့သော သမဏသည်
လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် ပညာနဲ့ခြင်း
အလွန်တွေဝေခြင်းကြောင့် ထိုအဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆို၏။

“တပါးသော လောကရှိသလော” ဟု (သင်) ငါ့ကို မေးသော် “တပါးသော လောက
ရှိ၏” ဟု ငါအယူရှိခဲ့လျှင် “တပါးသော လောကရှိ၏” ဟု သင်အား ငါဖြေရာ၏၊ (သို့ရာတွင်)
ဤသို့ ဟုလည်း ငါမဟု၊ ထိုသို့ဟုလည်း ငါမဟု၊ အခြားသို့ဟုလည်း ငါမဟု (ဤသို့ ထိုသို့
အခြားသို့) မဟုတ်ဟုလည်း ငါမဟု၊ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်သည် မဟုတ်ဟုလည်း
ငါမဟု။

- တပါးသော လောက မရှိသလော ။ ပ။
- တပါးသောလောက ရှိလည်းရှိ မရှိလည်း မရှိသလော ။ ပ။
- တပါးသော လောက ရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ မရှိသည်လည်း မဟုတ်သလော။ပ။
- (သေ၍) တဖန် ဖြစ်ပေါ်သော သတ္တဝါတို့ ရှိကုန်သလော။ပ။
- (သေ၍) တဖန် ဖြစ်ပေါ်သော သတ္တဝါတို့ မရှိကုန်သလော။ပ။
- (သေ၍) တဖန် ဖြစ်ပေါ်သော သတ္တဝါတို့ ရှိလည်းရှိ မရှိလည်း မရှိကုန်သလော။ပ။
- (သေ၍) တဖန် ဖြစ်ပေါ်သော သတ္တဝါတို့ ရှိသည်လည်းမဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ်
သလော။ပ။
- ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက်ရှိသလော။ပ။
- ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက် မရှိသလော။ပ။

ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက် ရှိလည်းရှိ မရှိလည်း မရှိသလော။ပ။

ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက် ရှိသည်လည်း မဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ်သလော။ပ။

သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ ရှိသလော။ပ။

သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ မရှိသလော။ပ။

သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ ရှိလည်းရှိ မရှိလည်းမရှိသလော။ပ။

သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ ရှိသည်လည်း မဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ် သလော”ဟု-(သင်)ငါ့ကိုမေးသော် “သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ ရှိသည်လည်း မဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ်” ဟု ငါအယူရှိခဲ့လျှင် “သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ ရှိသည်လည်း မဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ်” ဟု သင့်ဘေးငါဖြေရ၏၊ (သို့ရာတွင်) ဤသို့ဟုလည်း ငါမယူ၊ ထိုသို့ဟုလည်း ငါမယူ၊ အခြားသို့ဟုလည်း ငါမယူ၊ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်ဟုလည်း ငါမယူ၊ (ဤသို့ ထိုသို့ အခြားသို့) မဟုတ်သည် မဟုတ်ဟုလည်း ငါမယူ ဟုဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား စတုတ္ထအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထို အရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဆိုကုန်၏။ (၄-၁၆)

၆၆။ ရဟန်းတို့ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို ဤလေးမျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ဆိုကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရ၍ အဆုံးမရှိပစ်လွှင့်သောစကားကို ဆိုကြလျှင် ဤလေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤ(လေးမျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း ဆိုကုန်၏၊ ဤ (လေးမျိုး) တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။ပ။^၁ မြတ်စွာ ဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင် (တရား) တို့ဖြင့် ပြောကြရ၏၊ နက်နဲကုန်သော။ ပ။^၂ ထိုတရားတို့သည် ဤသည်ဘို့ပင်တည်း။

၁။ ပ-အပိုဒ် ၅၉-ပြန်ကြည့်ပါ ၂။ ပ-အပိုဒ် ၆၀-ပြန်ကြည့်ပါ။

အဓိဓမ္မသမုပ္ပန္နဝါဒ

အကြောင်းမဲ့အယူနှစ်မျိုး

၆၇။ ရဟန်းတို့ အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ ဟု နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော ထိုအရှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်း ပြု၍ အဘယ်ကို မှီစွဲ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ် ၏ ဟု နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း—

အဓိဓမ္မသမုပ္ပန္န ပဌမဝါဒ

၆၈။ ရဟန်းတို့ အသညသတ် မည်သော ဗြဟ္မာတို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုဗြဟ္မာတို့သည် (ပဋိသန္ဓေ) သညာဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ထို (ဗြဟ္မာ) ဘုံမှ စုတေဂုန်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့ သော အကြောင်းသည် ရှိသေး၏။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သတ္တဝါသည် ထို (ဗြဟ္မာ) ဘုံမှ စုတေ၍ ဤ (လူ့) ဘုံသို့ရောက်လာသော် လူ့ဘောင်မှ ရသေ့ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပြင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းကို စွဲ၍ မြဲမြံစွာ အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ မမေ့လျော့ ခြင်းကို စွဲ၍ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုစွဲ၍ ထိုသို့သဘောရှိသော စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ယင်းသို့စိတ်သည် တည်ကြည်လတ်သော် ပဋိသန္ဓေသညာဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ထို့ထက်အလွန် မအောက်မေ့နိုင်။ ထိုသူသည် ဤသို့ ဆို၏—

“အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ငါသည် ရှေး၌မရှိခဲ့၊ ထိုငါသည် မရှိခဲ့ဘဲလျက် ယခု ထင်ရှား ရှိလာ၏” ဟု ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ပဌမအကြောင်းတည်း။ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းကို စွဲမှီ၍ အကြောင်းမဲ့အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ဟု ပြကုန်၏။ (၁-၁၇)

အဓိဓမ္မသမုပ္ပန္န ဒုတိယဝါဒ

၆၉။ ဒုတိယဝါဒ၌ကား အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော အချုပ် သမဏ ဗြာဟ္မဏ တို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုမှီစွဲ၍ အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကို လည်းကောင်း၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ဟု ပြကုန်သနည်း—

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်း ကောင်း၊ ကြံစည်လေ့ရှိ၏။ စူးစမ်းလေ့ရှိ၏။ ထိုသူသည် အမျိုးမျိုးကြံစည်၍ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ မိမိ၏ထင်မြင်ချက်ကို ဤသို့ဆို၏—

“အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်၏”ဟု ဆို၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဒုတိယအကြောင်းတည်း၊ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ယင်းကိုစွဲမိ၍ အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အကြောင်းမဲ့ဖြစ်ပေါ်၏ဟု ပြကုန်၏။ (၂-၁၈)

၇၀။ ရဟန်းတို့ အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကို လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အကြောင်းမဲ့ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏ဟု ဤနှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် အတ္တကို လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ဟု ဤနှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤ (နှစ်မျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသောအကြောင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ ဤ (နှစ်မျိုး)တို့မှ တစ်ပါးသောအကြောင်း မရှိ။ပ။^၁ မြတ်စွာ ဘုရား၏ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင်တရားတို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲ ကုန်သော ။ပ။^၂ ထိုဘုရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

၇၁။ ရဟန်းတို့ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှေးအဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြစ်ကားတို့ကို ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုး သော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အားလုံးတို့သည် ရှေးအဖို့ကိုစွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြစ် ကားတို့ကို ပြောဟောကြလျှင် ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤ (တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသောအကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြောဟောကုန်၏။ ဤ (တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုး) တို့မှ တစ်ပါးသော အကြောင်းမရှိ။

၇၂။ ရဟန်းတို့ ဤအယူတို့သည် ဤသို့စွဲယူထားလျှင် ဤသို့မှားယွင်းစွာ သုံးသပ် ထားလျှင် ဤအယူတို့သည် “ဤသို့လားရာရှိကုန်၏။ ဤသို့ တမလွန်ရှိကုန်၏ဟု မြတ်စွာဘုရား သည် ထို (တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အယူ)ကို သိတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို (တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသောအယူ)ကိုလည်း သိတော်မူ၏။ ထိုထက် အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော တရားကိုလည်း သိတော်မူ၏။ ထို (အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော တရား)ကို သိတော်မူသော်လည်း မှားယွင်းစွာမသုံးသပ်၊ မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်သောကြောင့် ထို (မြတ်စွာဘုရားသည်) ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူ၏။

၁။ ပ-အပိုဒ် ၆၀-ပြန်ကြည့်ပါ။ ၂။ ပ-အပိုဒ် ၆၀ ပြန်ကြည့်ပါ။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဒနာတို့ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာယာဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒနာတို့မှ လွတ်မြောက်ရာကိုလည်းကောင်း ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိကော်မူသဖြင့် (တစ်စုံတစ်ရာ) မစွဲလမ်းမူ၍ လွတ်မြောက်တော်မူ၏။

၇၃။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင် (တရား)တို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို မှန်စွာ ပြောလိုကြသဖြင့် အကြင် (တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော မြင်နိုင်ခဲကုန်သော သိနိုင်ခဲကုန်သော ငြိမ်သက်ကုန်သော မွန်မြတ်ကုန်သော ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မဆောက်နိုင်ကုန်သော သိမ်မွေ့ကုန်သော ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော ထိုတရားတို့သည် ဤသို့ပင်တည်း။

အပရန္တာနုဗ္ဗိဋ္ဌိ လေးဆယ်လေးမျိုး

၇၄။ ရဟန်းတို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကိုစွဲယူကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏဘိဝံသသည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) နောက်အဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာ အယူပြု စကားတို့ကို လေးဆယ်လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမိ၍ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန် သနည်း၊ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သနည်း၊ နောက်အဖို့ကိုစွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို လေးဆယ်လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်သနည်း—

ဥဒ္ဓမာဏာတနိက သညီဝါဒ

သေပြီးနောက် သညာရှိအယူ တစ်ဆယ်ခြောက်မျိုး

၇၅။ ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာရှိအယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏ တို့သည် ရှိကုန် ။ (ထိုသူတို့သည်) သေပြီးသည့်နောက် သညာရှိသော အတ္တကို တစ်ဆယ်ခြောက် မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ သေပြီးနောက် သညာရှိအယူရှိကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကိုစွဲမိ၍ သေပြီးနောက် သညာ ရှိသော အတ္တကိုလည်းကောင်း တစ်ဆယ်ခြောက်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်သနည်း—

၇၆။ အတ္တသည် ရုပ်ရှိ၏ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သညာရှိ၏ ဟု ပြုကုန်၏။ အတ္တသည် ရူမရှိ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သညာရှိ၏ ဟု ပြုကုန်၏။

- အတ္တသည် ရုပ်ရှိလည်းဟုတ်၏၊ ရုပ်မရှိလည်းဟုတ်၏ ။ပ။
- အတ္တသည် ရုပ်ရှိလည်းမဟုတ် ရုပ်မရှိလည်းမဟုတ်။
- အတ္တသည် အဆုံးရှိ၏။
- အတ္တသည် အဆုံးမရှိ။

အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း ဟုတ်၏၊ အဆုံးမရှိလည်း ဟုတ်၏။
 အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း မဟုတ် အဆုံးမရှိလည်း မဟုတ်။
 အတ္တသည် တစ်မျိုးတည်းသော သညာရှိ၏။
 အတ္တသည် အမျိုးမျိုးသော သညာရှိ၏။
 အတ္တသည် သေးငယ်သော သညာရှိ၏။
 အတ္တသည် ကြီးကျယ်သော သညာရှိ၏။
 အတ္တသည် စင်စစ် ချမ်းသာချမ်းသာရှိ၏။
 အတ္တသည် ငင်စစ် ဆင်းရဲချမ်းသာရှိ၏။
 အတ္တသည် ချမ်းသာဆင်းရဲရှိ၏။

အတ္တသည် ချမ်းသာဆင်းရဲမရှိ၊ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သညာရှိ၏ ဟု ပြကုန်၏။ (၁၆-၃၄)

၇၇။ ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာရှိ အယူရှိကုန်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် သေပြီးနောက် သညာရှိသောအတ္တကို ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာရှိ အယူရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် သေပြီးနောက် သညာရှိသော အတ္တကို ပြကြလျှင် ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဤ(တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ ဤ (တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုး)တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိပေ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင် (တရား) တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော ပေ။ ထိုတရားတို့သည် ဤသစ်တို့ပင်တည်း။

ဒုတိယဘာဏဝါရ ပြီး၏။

ဥဒ္ဓမာသာတနိက အသညိဝါဒ

သေပြီးနောက် သညာမရှိအယူရှစ်မျိုး

၇၈။ ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) သေပြီးနောက် သညာမရှိသော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော ထိုအချင်းသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍ သေပြီးနောက် သညာမရှိသောအတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း-

၇၉။ အတ္တသည် ရုပ်ရှိ၏၊ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သညာမရှိ ဟု ပြကုန်၏။

အတ္တသည် ရုပ်မရှိ၊ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သညာမရှိ ဟု ပြကုန်၏။

အတ္တသည် ရုပ်ရှိလည်း ဟုတ်၏၊ ရုပ်မရှိလည်း ဟုတ်၏။ပ။

အတ္တသည် ရုပ်ရှိလည်း မဟုတ်၊ ရုပ်မရှိလည်း မဟုတ်။

အတ္တသည် အဆုံးရှိ၏။

အတ္တသည် အဆုံးမရှိ။

အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း ဟုတ်၏၊ အဆုံးမရှိလည်း ဟုတ်၏၊ အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း မဟုတ်၊ အဆုံးမရှိလည်းမဟုတ်။ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ သညာမရှိ ဟု ပြကုန်၏။

(၈-၂၄-၄၂)

၈၀။ သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် သေပြီးနောက် သညာမရှိသော အတ္တကို ဤရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အားလုံးတို့သည် သေပြီးနောက် သညာမရှိသော အတ္တကိုပြုကြလျှင် ဤရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤ (ရှစ်မျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ ဤ (ရှစ်မျိုး) တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင် (တဖု) တို့ဖြင့် ပြောကြစေ၊ နက်နဲကုန်သော။ပ။ ထိုတဖုတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

ဥဒ္ဒမာသာတနိက နေဝသညီ နာသညီဝါဒ

သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ် အယူရှစ်မျိုး

၈၁။ ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ် အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) သေပြီးနောက် သညာရှိလည်း မဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ်သော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

သေပြီးနောက် သညာရှိလည်း မဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ် အယူရှိကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမိ၍ သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ်သော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း-

၈၂။ အတ္တသည် ရုပ်ရှိ၏၊ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ် ဟု ပြကုန်၏။

အတ္တသည် ရုပ်မရှိ။

အတ္တသည် ရုပ်ရှိလည်း ဟုတ်၏။ ရုပ်မရှိလည်း ဟုတ်၏။

အတ္တသည် ရုပ်ရှိလည်း မဟုတ်၊ ရုပ်မရှိလည်း မဟုတ်။

အတ္တသည် အဆုံးရှိ၏။

အတ္တသည် အဆုံးမရှိ။

အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း ဟုတ်၏၊ အဆုံးမရှိလည်း ဟုတ်၏။

အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း မဟုတ်၊ အဆုံးမရှိလည်း မဟုတ်၊ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်းမရှိ သညာရှိလည်း မဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ် ဟု ပြကုန်၏။ (၈-၃၂-၅၀)

၈၃။ ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ် ဟု အယူရှိကုန်သော ထို သမဏဗြာဟ္မဏဘို့သည် သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ်သော အတ္တကို ဤရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ်၊ မရှိလည်းမဟုတ် အယူရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏ အားလုံးဘို့သည် သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ်သော အတ္တကို ပြကြလျှင် ဤရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဤ(ရှစ်မျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ဤ(ရှစ်မျိုး)တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင် (တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြကုန်၏။ နက်နဲကုန်သော။ပ။ ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

ဥစ္ဆေဒဝါဒ

ပြတ်စဲ အယူခုနစ်မျိုး

၈၄။ ရဟန်းတို့ ပြတ်စဲ အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏ (ထိုသူတို့သည်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ခုနစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ပြတ်စဲအယူရှိကုန်သော ထိုအချင်း သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍၊ အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ခုနစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း-

၈၅။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ဤသို့ဆိုလေ့ရှိ၏၊ ဤသို့ ယူလေ့ရှိ၏-

“အချင်း ဤအတ္တသည် ရုပ်ရှိ၏၊ မဟာဘုတ်လေးပါး အစုအဝေးဖြစ်၏၊ မိဘတို့မှ ပေါက်ဖွား၏၊ ကိုယ်ကောင် ပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏၊ ပျက်စီး၏၊ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ မရှိ၊ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏” ဟု ဆိုလေ့ရှိ၏၊ ယူလေ့ရှိ၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၁-၃၃-၅၁)

၈၆။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ ဆို၏-

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း၊ မရှိဟု ငါမဆို၊ အချင်း ဤ အတ္တသည် ဤမျှဖြင့် လုံးဝပြတ်စဲသည် မဟုတ်သေး၊ ကာမဝစရန်ပြည့်၍ဖြစ်သော အစာ အာဟာရ စားသောက်သော ရုပ်ရှိသော အခြားအတ္တသည် ရှိသေး၏၊ ထိုအတ္တကို သင် မသိ(သင်) မမြင်၊ ထိုအတ္တကို ငါသိ၏၊ (ငါ) မြင်၏၊ အချင်း ထိုအတ္တသည် ကိုယ်ကောင်း ပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏၊ ပျက်စီး၏၊ သေပြီးသည်မှနောက်၌ မရှိ၊ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤ အတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏” ဟုဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသောသတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၂-၃၄-၅၂)

၈၇။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ ဆို၏-

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း၊ မရှိ ဟု ငါမဆို၊ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် လုံးဝ ပြတ်စဲသည်မဟုတ်သေး၊ ဗြဟ္မာ့ပြည့်၍ဖြစ်သော အင်္ဂါ ကြီးငယ် အလုံးစုံရှိသော ဣန္ဒြေမချိုတဲ့သော ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ရှိသော အခြားအတ္တသည် ရှိသေး၏၊ ထိုအတ္တကို သင်မသိ၊ (သင်) မမြင်၊ ထိုအတ္တကို ငါသိ၏၊ (ငါ) မြင်၏၊ အချင်း ထိုအတ္တသည် ကိုယ်ကောင်းပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏၊ ပျက်စီး၏၊ သေပြီးသည်မှနောက်၌မရှိ၊ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏” ဟု ဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သောသူတို့သည် ထင်ရှားသောသတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၃-၃၅-၅၃)

၈၈။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ ဆို၏-

အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း၊ မရှိဟု ငါမဆို၊ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် လုံးဝပြတ်စဲသည် မဟုတ်သေး။ ဣပသညာ^၁တို့ကို လုံးဝလွန် ခြောက်၍ ပဋိသညာ^၂တို့ လုံးဝချုပ်သည့်ပြင် နာနတ္တသညာ^၃တို့ကို လုံးဝနှလုံးမသွင်းမူ၍ ‘ကောင်းကင်သည် အဆုံးမရှိ’ဟု (နှလုံးသွင်းလျက်) မာကာသာနဉ္စာယတန ဗြဟ္မာ့ သံသိုဇေကံသော အခြား အတ္တသည် ရှိသေး၏၊ ထိုအတ္တကို သင်မသိ၊ (သင်) မမြင်၊

၁။ ဣပသညာ-ဣပဈာန်၌ဖြစ်သောသညာ။
၂။ ပဋိသညာ-စက္ခုစသောဝတ္ထုခုခါးပါး၌ ဣပါရုံစသော အာရုံငါးပါးတို့ ထိခိုက်သောအခါ ဖြစ်ပေါ်သော ပဉ္စဝိညာဉ်သညာ။
၃။ နာနတ္တသညာ-ပဋိသညာမှ တပါးသော အမျိုးမျိုးသော ထာပာဝစရသညာ။

ထိုအတ္တကို ငါသိ၏။ (ငါ)မြင်၏။ အချင်း ထိုအတ္တသည် ကိုယ်ကောင် ပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏။ ပျက်စီး၏။ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ မရှိ။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏”ဟု ဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချိုသောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၄-၃၆-၅၄)

၈၉။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း။ မရှိဟု ငါမဆို။ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် လုံးဝပြတ်စဲသည် မဟုတ်သေး။ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ ‘ဝိညာဉ်သည် အဆုံးမရှိ’ဟု (နုလုံးသွင်းလျက်) ဝိညာဉ္ဇူယတန ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်သော အခြားအတ္တသည် ရှိသေး၏။ ထိုအတ္တကို သင်မသိ။ (သင်) မမြင်။ ထိုအတ္တကို ငါသိ၏။ (ငါ) မြင်၏။ အချင်း ထိုအတ္တသည် ကိုယ်ကောင် ပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏။ ပျက်စီး၏။ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ မရှိ။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏”ဟု ဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချိုသောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါတို့၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၅-၃၇-၅၅)

၉၀။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း။ မရှိဟု ငါမဆို။ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် လုံးဝပြတ်စဲသည် မဟုတ်သေး။ အချင်း ဝိညာဉ္ဇူယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ ‘တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ’ဟု (နုလုံးသွင်းလျက်) အာကိဉ္ဇညာယတနဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်သော အခြားအတ္တသည် ရှိသေး၏။ အချင်း ထိုအတ္တကို သင်မသိ။ (သင်) မမြင်။ ထိုအတ္တကို ငါသိ၏။ (ငါ) မြင်၏။ အချင်း ထိုအတ္တသည် ကိုယ်ကောင်ပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏။ ပျက်စီး၏။ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ မရှိ။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏”ဟု ဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချိုသောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၆-၃၈-၅၆)

၉၁။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း။ မရှိဟု ငါမဆို။ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် လုံးဝပြတ်စဲသည် မဟုတ်သေး။ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို လုံးဝလွန်မြောက်၍ ဤဝိညာဉ်သည် ငြိမ်သက်၏။ ဤဝိညာဉ်သည် မှန်မြတ်၏”ဟု (နုလုံးသွင်းလျက်) နေဝသညာနာသညာယတန ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်သော အခြားအတ္တသည် ရှိသေး၏။ ထိုအတ္တကို သင်မသိ။ (သင်) မမြင်။ ထိုအတ္တကို ငါသိ၏။ (ငါ) မြင်၏။ အချင်း ထိုအတ္တသည် ကိုယ်ကောင် ပျက်စီးလျှင် ပြတ်စဲ၏။ ပျက်စီး၏။ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ မရှိ။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် လုံးဝပြတ်စဲ၏”ဟု ဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကုန်၏။ (၇-၃၉-၅၇)

၉၂။ ရဟန်းတို့ ပြတ်စဲအယူရှိကုန်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ဤခုနစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ပြတ်စဲအယူရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အားလုံးတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ပြကြလျှင် ဤခုနစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဤ (ခုနစ်မျိုး) တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ ဤ (ခုနစ်မျိုး) တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။ ပြတ်စွာ ဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင်(တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော။ ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

ဝိဇ္ဇမ္ဗနိဗ္ဗာနဝါဒ

မျက်မှောက်(လောကီ)နိဗ္ဗာန်အယူငါးမျိုး

၉၃။ ရဟန်းတို့ မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်အယူရှိကုန်သော အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ထိုသူတို့သည်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်အယူရှိကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အဘယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ကို စွဲမိ၍ ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်သနည်း—

၉၄။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည် လည်းကောင်း ဤသို့ဆိုလေ့ရှိ၏။ ဤသို့ ယူလေ့ရှိ၏။—

“အချင်း ဤအတ္တသည် ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့ဖြင့် ကုံလုံပြည့်စုံစွာ ပျော်ရွှင် စံစားရ၏။ အချင်း မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏” ဟု ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် အမြတ်ဆုံးဟု ဆိုလေ့ရှိ၏။ ယူလေ့ရှိ၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သော သူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်ကို ပြကုန်၏။ (၁-၄၀-၅၈)

၉၅။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း။ မရှိ ဟု ငါဆို၊ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချင်း ကာမဂုဏ်တို့သည် မမြဲကုန်၊ ဆင်းရဲကုန်၏။ ဖောက်ပြန်

ပြောင်းလဲခြင်း သဘော ရှိကုန်၏။ ထို(ကာမဂုဏ်)တို့၏ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးမသာယာခြင်း ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း ဖြစ်ကုန်၏။ အချင်းဤအတ္တသည် ကာမဂုဏ်တို့မှ ဆိတ်၍သာလျှင် အကုသိုလ်တရားတို့မှ ဆိတ်၍သာ လျှင်ကြံစည်ခြင်း (ဝိတက်)နှင့်တကွဖြစ်သော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း (ဝိစာရ)နှင့် တကွ ဖြစ်သော(နိဝရဏ) ဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း(ပီတိ) ချမ်းသာခြင်း (သုခ)ရှိသော ပဌမဈာန်သို့ ရောက်၍နေ၏။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ)နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏”ဟု ဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်ကို ပြကုန်၏။ (၂၄၁-၅၉)

၉၆။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း။ မရှိဟု ငါမဆို၊ အချင်း ဤ အတ္တသည် ဤမျှဖြင့် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော်ထို(ပဌမဈာန်)၌ ကြံစည်ခြင်း(ဝိတက်)သုံးသပ် ဆင်ခြင်ခြင်း(ဝိစာရ) ရှိသောကြောင့် ထို(ဈာန်)ကို ကြမ်းတမ်း၏ဟု ဆိုအပ်၏။ အချင်း ဤအတ္တသည် ဝိတက် ဝိစာရငြိမ်းခြင်းကြောင့် မိမိကိုယ်၌ စိတ်ကို ကြည်လင်စေတတ်သော စိတ်တည်ကြည်ခြင်း (သမာဓိ)ကိုပွားစေတတ်သော ကြံစည်ခြင်း(ဝိတက်)မရှိသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း (ဝိစာရ)မရှိသော တည်ကြည်ခြင်း(သမာဓိ)ကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း(ပီတိ) ချမ်းသာခြင်း (သုခ)ရှိသော ဒုတိယဈာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏”ဟုဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သောသူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ပြကုန်၏။(၃-၄၂-၆၀)

၉၇။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း။ မရှိဟုငါမဆို၊ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ထို(ဒုတိယဈာန်)၌ နှစ်သိမ့်ခြင်း(ပီတိ)ဟူသောစိတ်တက်ကြွခြင်း ရှိသောကြောင့်ထို(ဈာန်)ကို ကြမ်းတမ်း၏ဟုဆိုအပ်၏။ အချင်းဤအတ္တသည်နှစ်သိမ့်ခြင်း (ပီတိ)ကိုလည်းမထပ်မက်ခြင်းကြောင့် သတိ သဗ္ဗဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ လျစ်လျူရှု လျက် နေ၏။ ချမ်းသာ(သုခ)ကိုလည်း ကိုယ်ဖြင့် ခံစား၏။ အကြင် (တတိယဈာန်) ကြောင့် ထိုသူကိုလျစ်လျူရှုသူ သတိရှိသူ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ရှိသူဟု အရိယာ(ပုဂ္ဂိုလ်) တို့သည် ပြောကြားကုန်၏။ ထို တတိယဈာန်သို့ (ဤအတ္တသည်)ရောက်၍နေ၏။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် အမြတ်ဆုံးမျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်၏”ဟုဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချို့သော သူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်ကို ပြကုန်၏။ (၄-၄၃-၆၁)

၉၈။ ထိုသူကို အခြားသူက ဤသို့ဆို၏—

“အချင်း သင်ဆိုသော ဤအတ္တသည် ရှိသည်သာတည်း၊ မရှိဟု ငါးဆို၊ အချင်း ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ထို(တတိယဈာန်)၌ ချမ်းသာဟု စိတ်၏ နှလုံးသွင်းခြင်း ရှိသော ကြောင့် ထို(ဈာန်)ကို ကြမ်းတမ်း၏ဟုဆိုအပ်၏။ အချင်း ဤအတ္တသည် ချမ်းသာဆင်းရဲကို ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှေးဦးကပင်လျှင် ဝမ်းမြောက်ခြင်း နှလုံးမသာခြင်း တို့၏ ချုပ်နှောင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဆင်းရဲချမ်းသာမရှိသော လှုပ်လျှံမှုကြောင့် ဖြစ်သည့် သတိ၏စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော တုတ္တဈာန်သို့ ရောက်၍နေ၏။ အချင်း ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏”ဟုဆို၏။

ဤသို့လျှင် အချိုသော သူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ပြကုန်၏။ (၅-၄၄-၆)

၉၉။ ရဟန်းတို့ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန် အယူရှိကုန်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ဤငါး မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ရဟန်းတို့ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန်အယူ ရှိကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံးမျက်မှောက် (လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ပြကြလျှင် ဤငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဤ (ငါးမျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြကုန်၏။ ဤ(ငါးမျိုး) တို့မှတပါးသော အကြောင်းမရှိပေ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို မှန်စွာပြောလိုကြ လျှင် အကြင်(တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သော ။ပ။ ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ ဝင်တည်း။

၁၀၀။ ရဟန်းတို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် နောက်အဖို့ကို စွဲမှီ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြ စကားတို့ကို ဤလေးဆယ့် လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။

ရဟန်းတို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏ အားလုံးတို့သည် နောက်အဖို့ကို စွဲမှီ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြ စကားတို့ကို ပြောဟော ကြလျှင် ဤလေးဆယ့် လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဤ(လေးဆယ့် လေးမျိုး)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြောဟောကုန်၏။ ဤ (လေးဆယ့်လေးမျိုး)တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိပေ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ် ကိုမှန်စွာပြောလိုကြလျှင် အကြင်(တရား)တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏။ နက်နဲကုန်သောပေ။ ထိုတရား တို့သည် ဤသည်တို့ဝင်တည်း။

၁၀၁။ ရဟန်းတို့ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲမှီ၍ ဤခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြ စကားတို့ကို ပြောဟောကုန်၏။

၁၀၂။ ရဟန်းတို့ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့ သည် ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို စွဲယူ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို ပြောဟောကြလျှင် ဤခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးသော အကြောင်းဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဤ(ခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးတို့ တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အကြောင်းဖြစ်သော်လည်းကောင်း ပြောဟောပြုကုန်၏၊ ဤ(ခြောက် ဆယ့်နှစ်မျိုး)တို့မှ တပါးသော အကြောင်းမရှိ။

၁၀၃။ ရဟန်းတို့ “ဤခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုး” သော အယူတို့သည် ဤသို့စွဲယူထားလျှင် ဤသို့ မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ထားလျှင် ဤခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးသော အယူတို့သည် ဤသို့သာ ဝေဒနာတို့ ဖြစ်၏၊ ဤသို့ တမလွန်ရှိကုန်၏” ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် ဤခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးသော အယူကို သိတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို(ခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးသောအယူ)ကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ ထိုထက် အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော တရားကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ ထို(အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော တရား) ကို သိတော်မူသော်လည်း မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်၊ မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်သော ကြောင့် ထို(မြတ်စွာဘုရား) သည် ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် (နိဗ္ဗာန်ကို) သိတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဒနာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ သာယာဖွယ်ကို လည်းကောင်း၊ အပြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာတို့မှ ထွက်မြောက်ရာကို လည်းကောင်း ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိတော်မူသဖြင့် (တစ်စုံတစ်ရာ) မစွဲလမ်းမှု၍ လွတ်မြောက်တော်မူ၏။

၁၀၄။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင် (တရား) တို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောတော်မူ၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကို မှန်စွာ ပြောလိုကြလျှင် အကြင် (တရား) တို့ဖြင့် ပြောကြရာ၏၊ နက်နဲကုန်သော၊ မြင်နိုင်ခဲကုန်သော သို့နိုင်ခဲကုန်သော၊ ငြိမ်သက်ကုန်သော၊ မှန်မြတ်ကုန်သော၊ ကြံစည်ခြင်းဖြင့် မရောက်နိုင်ကုန် သော သိမ်မွေ့ကုန်သော၊ ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်ကုန်သော ထိုတရားတို့သည် ဤသည်တို့ပင်တည်း။

ပရိတဿိတ ဝိပဗ္ဗန္ဓိတဝါရ

၁၀၅။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ထည့်မြဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း ထည်မြင်ယူ လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်ပြုကုန်၏။ ထို(ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော၊ တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအချှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁။ မိစ္ဆာအယူခြောက်ဆယ့်နှစ်မျိုးကား ပုဗ္ဗန္ဓကပ္ပိတထစ်ဆယ့်ရှစ်၊ အပရန္တကပ္ပိတ လေးဆယ့်လေးမျိုးတည်း။

၁၀၆။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အချို့တည်မြဲ အချို့ မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကို လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏၊ အချို့ မတည်မြဲဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော၊ တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၀၇။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏ တို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော၊ (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော၊ တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၀၈။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှတ်သော အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင် ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အဆုံးမရှိ ပစ်လွှတ်သော ကောင်းကို လေးမျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ထိုကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော၊ (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော၊ တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၀၉။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကို လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ဟု နှစ်မျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော၊ (အမှန်ကို) မမြင်ကုန် သော၊ တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၁၀။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော၊ ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစား ကုန်လျက်) ရှေးအဖို့ကိုစွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု ကောင်းတို့ကို တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော၊ (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်း ဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၁၁။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာရှိသော အတ္တကို တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။

ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော၊ (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော၊ တဏှာ ပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ် သည်သာတည်း။

၁၁၂။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်တော့ အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာမရှိသော အတ္တကို ရှင်မရှိသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော၊ (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော၊ တဏှာ ပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ် သည်သာတည်း။

၁၁၃။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာမရှိလည်းမဟုတ်၊ မရှိလည်းမဟုတ် အတ္တရှိ ကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာမရှိလည်းမဟုတ်၊ မရှိလည်းမဟုတ်သော အတ္တကို ရှင်မရှိ သော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်း ဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၁၄။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ပြတ်ခဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ဆုံးခြင်းကို ခုနစ်မရှိသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၁၅။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန် အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်ကို ငါးမျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၁၆။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို စွဲယူ ကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာ ဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) နောက်အဖို့ကို စွဲယူ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြ စကားတို့ကို လေးလေး လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိ ကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

၁၁၇။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲမှီ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို ခြောက်ဘယ်နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောကုန်၏။ ထို (ဝေဒနာ) သည်လည်း (အမှန်ကို) မသိကုန်သော (အမှန်ကို) မမြင်ကုန်သော တဏှာပူးကပ်ကုန်သော ထိုအသျှင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ခံစားခြင်းဖြစ်၍ တောင့်တခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်သည်သာတည်း။

ဇောပစ္စယာဝါရ

၁၁၈။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကို လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၁၉။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ၏ အချို့မတည်မြဲ ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၀။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၁။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော စကားကို လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ဆိုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၂။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အကြောင်းမဲ့ဖြစ်၏ ဟု နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၃။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ရှေးအဖို့ကို စွဲမိ၍ ဘစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို ပြောဟောကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၄။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် အတ္တရှိ သညာရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာရှိသော အတ္တကို တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၅။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာမရှိသော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၆။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ် အယူ ကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ်သော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၇။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ပြတ်စဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ခုနစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာသည်လည်း) ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၈။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် မျက်မှောက်(လောကီ)နိဗ္ဗာန် အယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ)နိဗ္ဗာန်ကို ငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာသည်လည်း ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၂၉။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ခမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) နောက်အဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို လေးဆယ့်လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ) သည်လည်း ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

၁၃၀။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြစ်ကားတို့ကို ခြောက်ဆယ်နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝေဒနာ)သည်လည်း ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇာတိဝါရ

၁၃၁။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲ၏ဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၂။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲဟု လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၃။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) လောက၏ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိကို လေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ) တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၄။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုထိုအရာ၌ အမေးခံကြရလျှင် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင် ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော ကောင်းကို လေးမျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ဆိုကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၅။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် အကြောင်းမဲ့ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏ တို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) အတ္တကို လည်းကောင်း၊ လောကကိုလည်းကောင်း အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်ပေါ်၏ဟု နှစ်မျိုးသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၆။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ရှေးအဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြကောင်းတို့ကို တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၇။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာရှိသော အတ္တကို တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၈။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာမရှိသော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၃၉။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် သေပြီးနောက် သညာရှိလည်း မဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ် အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင် ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) သေပြီးနောက် သညာရှိလည်း မဟုတ် မရှိလည်း မဟုတ်သော အတ္တကို ရှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့် ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၄၀။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ပြတ်စဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ ပြတ်စဲခြင်း ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ကင်းခြင်းကို ခုနှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာ သော အကြောင်းမရှိ။

၁၄၁။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် မျက်မှောက် (လောကီ၊ နိဗ္ဗာန် အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်ကို ငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြကုန်၏။ ထို (သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၄၂။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် (မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) နောက်အဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြကောင်းတို့ကို လေးဆယ့်လေးမျိုးသော

အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို(သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍(ထိုဝေဒနာကို) စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

၁၄၃။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် ရှေးအဖို့ကိုကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်(မိမိအယူ၌ နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသော အကြင်ဝေဒနာဖြင့် ခံစားကုန်လျက်) ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို စွဲယူ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြုစကားတို့ကိုခြောက်ဆယ်နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို(သမဏဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿနှင့်ကင်း၍ (ထိုဝေဒနာကို)စင်စစ် ခံစားနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။

ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနဝဂ္ဂကထာ

၁၄၄။ ရဟန်းတို့ ထိုသူတို့တွင် တည်မြဲအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် အတ္တကိုလည်းကောင်း လောကကိုလည်းကောင်း တည်မြဲအယူ သေးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြုကုန်၏။ အချို့တည်မြဲ အချို့မတည်မြဲ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။။။။ အဆုံးရှိ အဆုံးမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှတ်သောအယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ အကြောင်းမဲ့အယူရှိ ကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ ရှေးအဖို့ကိုကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ သေပြီးနောက် သညာရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ သေပြီးနောက် သညာမရှိ အယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ သေပြီးနောက် သညာရှိလည်းမဟုတ် မရှိလည်းမဟုတ် အယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ ပြတ်စဲအယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ မျက်မှောက်(လောကီ) နိဗ္ဗာန် အယူရှိကုန်သော အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း။ ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို စွဲယူ၍ များပြားသောမိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို ခြောက်ဆယ်နှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောဟောကုန်၏။ ထို(သမဏ ဗြာဟ္မဏ)တို့သည် ဖဿဖြစ်ကြောင်း (ဒွါရ) ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် တွေ့ထိ၍ ခံစားကုန်၏။ ထိုသူတို့အား ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဖြစ်၏။ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန် ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝ ဖြစ်၏။ ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်၏။ ဇာတိကြောင့် အိုခွင်းသေခြင်း ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးမသာခြင်း ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိဝေဒနာကထာဒိ

၁၄၅။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ဖဿဖြစ်ကြောင်း (ဒွါရ) ခြောက်ပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ချုပ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သာယာဖွယ်ကိုလည်းကောင်း အပြစ်ကိုလည်းကောင်း ဖဿာယတနတို့မှ ထွက်မြောက်ရာကိုလည်းကောင်း ဟုတ်ကုန်သော အတိုင်းသိ၏။ ဤရဟန်းသည် ဤမိစ္ဆာအယူ အလုံးစုံတို့ထက် အထူးသဖြင့် လွန်မြတ်သော ထမ္မာ ကိုလည်း သိ၏။

၁၄၆။ ရဟန်းတို့ ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အလုံးစုံသောသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကိုစွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို ပြောဟောကုန်၏။ ထို သမဏဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် ဤခြောက်ဆယ်နှစ်မျိုးသော မိစ္ဆာ အယူဖြင့် ဒေသနာကွန်ရက်အတွင်း၌ မိကုန်သည်ဖြစ်၍ ပေါ်ကြလျှင် ဤဒေသနာကွန်ရက် အတွင်း၌ ဘည်ကုန်လျက်သာလျှင် ပေါ်ကုန်၏။ ဤဒေသနာကွန်ရက်၌ အကျိုး ဝင်ကုန်သည် ဖြစ်၍ ပေါ်ကြလျှင် ဒေသနာ ကွန်ရက်အတွင်း၌ မိကုန်လျက်သာလျှင် ပေါ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား ကျမ်းကျင်သော တံငါသည် သည်လည်းကောင်း တံငါသည်၏ တပည့်သည်လည်းကောင်း ကွန်ရက်စိပ်ဖြင့် ရေအိုင်ငယ်ကို လှမ်းအုပ်၏။ ထိုသူအား ဤသို့ စိတ်ဖြစ်ရာ၏—

“ဤရေအိုင်ငယ်ရှိ ကြီးသော ရေသတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ကွန်ရက်စိပ်အတွင်း၌ မိကုန် သည် ဖြစ်၍ပေါ်ကြလျှင် ဤကွန်ရက်စိပ်အတွင်း၌တည်ကုန်လျက်သာလျှင် ပေါ်ကုန်၏။ ဤကွန်ရက်စိပ်၌ အကျိုးဝင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ပေါ်ကြလျှင် ကွန်ရက်စိပ်အတွင်း၌ မိကုန် လျက်သာလျှင် ပေါ်ကုန်၏” ဟုစိတ်ဖြစ်ရာ၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအတူသားလျှင် ရှေးအဖို့ကို ကြံဆကုန်သော နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို ကြံဆကုန်သော ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ကို စွဲယူကုန်သော အလုံး စုံသော ဘမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှေးအဖို့နောက်အဖို့ကို စွဲမိ၍ များပြားသော မိစ္ဆာအယူပြု စကားတို့ကို ပြောဟောကုန်၏။ ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏအားလုံးတို့သည် ဤခြောက်ဆယ်နှစ်မျိုးသော မိစ္ဆာအယူတို့ဖြင့် ဒေသနာကွန်ရက်အတွင်း၌ မိကုန်သည်ဖြစ်၍ ပေါ်ကြလျှင် ဤဒေသနာ ကွန်ရက်အတွင်း၌ အကျိုးဝင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ပေါ်ကြလျှင် ဒေသနာကွန်ရက်၌ မိကုန်လျက် သာလျှင် ပေါ်ကုန်၏။

၁၄၇။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်သည် ဘဝတဏှာပြတ်ပြီးဖြစ်လျက်တည်တော် မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ကိုယ်တော်တည်နေသမျှ ကာလအတွင်း၌သာလျှင် ထို(မြတ်စွာဘုရား)ကို နတ်လူတို့သည် ပူးမြင်ကြရကုန်လတ္တံ့။ အသက်တော်ကုန်ဆုံး၍ ကိုယ်တော်ပျက်စီးသည်မှ နောက်၌ ထို(မြတ်စွာဘုရား)ကို နတ်လူတို့သည် မပူးမြင်ကြရကုန်လတ္တံ့။

ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား သရက်ခိုင်သည် အညှာပြတ်ခဲ့လျှင် အညှာ၌ တွယ်နေသော သရက်သီး အားလုံးတို့သည် ထိုအညှာသို့သာ လိုက်ပါကုန်၏။ ရဟန်းတို့ ဤအတူသာလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်သည် ဘဝတဏှာပြတ်ပြီးဖြစ်လျက် တည်တော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား ၏ ကိုယ်တော်တည်နေသမျှ ကာလအတွင်း၌သာလျှင် ထို(မြတ်စွာဘုရား)ကို နတ်လူတို့သည် ပူးမြင်ကြရကုန်လတ္တံ့။ အသက်တော်ကုန်ဆုံး၍ ကိုယ်တော်ပျက်စီးသည်မှ နောက်၌ ထို(မြတ်စွာ ဘုရား)ကို နတ်လူတို့သည် မပူးမြင်ကြရကုန်လတ္တံ့။ (ဟောတော်မူ၏)။

နိဂုံး

၁၄၇။ ဤသို့ ဟောတော်မူသော အသျှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားအား ဤစကား ကိုလျှောက်၏-

“အံ့ဘွယ်ရှိပါပေစွ အသျှင်ဘုရား၊ မဖြစ်ဘူးမြဲ ဖြစ်ပါပေစွ အသျှင်ဘုရား၊ ဤတရား ဝေသနာတော်သည် အဘယ်အမည်ရှိပါသနည်း အသျှင်ဘုရား” ဟု လျှောက်၏။

အာနန္ဒာ သို့ဖြစ်၍ သင်သည် ဤဘုရားဝေသနာတော်ကို အတ္တဇာလီဟူ၍လည်း မှတ်လော့၊ ဓမ္မဇာလီဟူ၍လည်း မှတ်လော့၊ ဗြဟ္မဇာလီဟူ၍လည်းမှတ်လော့၊ ဒိဋ္ဌိဇာလီဟူ၍ လည်းမှတ်လော့၊ အနုတ္တရသင်္ဂါမဝိဇယဟူ၍လည်းမှတ်လော့ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤတရားတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

၁၄၉။ ထိုရဟန်းတို့သည်၊ မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသော တရားတော်ကို နှစ်လိုကုန် သည်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူကုန်၏၊ ဤစကားဖြင့် တရားတော်ကို ဟောတော်မူသော် တစ်သောင်းသော လောကဇာတ်သည် တုန်လှုပ်လေသတည်း။

ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပြီး ။

၁။ အတ္တ=အနက်သဘော+ဇာလ=ကွန်ရက်၊ အတ္တဇာလ=အနက်သဘောကွန်ရက်၊
 ၂။ ဓမ္မ=တရားအစဉ်+ဇာလ=ကွန်ရက်၊ ဓမ္မဇာလ=တရားအစဉ်ကွန်ရက်။
 ၃။ ဗြဟ္မ=မြတ်သောဉာဏ်၊ ဇာလ=ကွန်ရက်၊ ဗြဟ္မဇာလ=မြတ်သော=ဉာဏ်ကွန်ရက်။
 ၄။ ဒိဋ္ဌိ=အယူဝါဒ+ဇာလ=ကွန်ရက်။ ဒိဋ္ဌိဇာလ=အယူဝါဒကွန်ရက်။
 ၅။ အနုတ္တရ=အတုမဲ့+သင်္ဂါမ=စစ်ပွဲ+ဝိဇယ=အောင်ခြင်း။ အနုတ္တရသင်္ဂါမဝိဇယ=အတုမဲ့စစ်အောင်ပွဲ။